

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Szombat, május 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Gyermeknap.**
- Fertőző, vagy gyermekkórház?** Irta: Hunyár Algernon.
- Kifogásolt mandátumok.**
- Kiss Ernő.**
- Fráter Loránd.**
- Egy férj kálváriája.**
- Tábori Róbert meghalt.**
- Sorozások Aradon és Aradmegyében.**
- Rejtélyes gyilkosság Aradon.**
- Botrány a turfon.**
- Fellüggesztett érettségi az aradi gimnáziumban.**
- A Szelle-csőd megszűnése.**
- Halotttrábiás az 4-tetűtűben.**
- Ügyvédek egymás ellen.**
- Az aradi mandátum sorsa.**
- Hegyi Aranka nagybeteg.**
- Az aranykor.**
- Bocu Szevér rápirata.**
- Gyilkos szerelmesek.**
- Az ezresbankó.**
- Tárca: Csata.** Irta: Alba Nevis.
- Csarnok: Az alamizsna.** Irta: Nii.

Gyermeknap.

Arad, május 25.

Utcára lökött, rongyokba takart senki gyermekei, külvárosi, pincelakásokban nőtt penészvirágok, a bűnnek prédájára hagyott koldus-ivadékok, orvosság, doktor nélkül tengődő betegek a napszámos-családoknak: a tiétek ez a nap, ragyogó májusnak utolsó szombatja. A gyermeknap. Ha igazán olyan lenne ez a nap, mint a minő a jelentősége: Ha minden nélkülözhető garas, minden, a napi keresetnek le nem kötött erő és gondolat,

minden jó szándék és minden nemes idea az istápolásra szoruló gyermekeké lenne! Ha az évnek ezen egy napján, ezen a szombaton az egész napnak az lenne a rendeltetése, hogy támaszt nyújtson a jövőendő nemzedék, a későbbi évtizedek kenyérkeresőinek megmentésére!

Nem egyszerű jótékonyági ügy a gyermekmentés eszméje; nem a fölaprózott humanizmus egy darabja. Nemzeti, gazdasági jelentőségű ügy ez. A kivándorlásnál nem kisebb fontosságú s nem kevésbé komoly. Mert a milyen vérvesztést jelentenek a Cunard Line-hajók megrakott fődélzetei a nemzet számára, ép olyan veszteséget jelent a gyermekhalandóság aratása. A nemzet erejét tékozzoljuk, ha a gondozás nélkül hagyott gyermekek pusztulását közönyösen nézzük. S nemcsak az elpusztult gyerekek jelentik a nemzet veszteségét; hanem az életben maradtak is, ha az erkölcstelenek társadalmi nyeli el őket, ha a börtönök prédáivá lesznek. S vajjon mi lesz az országgal, a melynek kenyérkeresői kivándorolnak, — s az új kenyérkeresők, új államfentartók neveléséről nem gondoskodnak?

A kultura lépcsőfokain való haladást jelenti, hogy a gyermekmentés nagy eszméje Magyarországon gyökeret tudott verni, s beléfogtak a merész vállalkozásba: a gyermeknap rendezésébe. S mi aradiak, végig haladva a boltok kirakatai előtt, büszkén látjuk a piros-szégelyű plakátok hosszú sorát, a melyek mindegyike: kereskedőinknek és iparosainknak a nemes ügygyel való önzetlen

szerelemmel szerette a nagy, lenbajszu embert és szívesen ragaszkodott hozzá. De elrontotta a dolgát; sokat sirt, ellomposodott, nekiadta magát az örökös takarításnak, gazdasszonykodásnak s az arcába csuf kis fekete pontok és korai redők fészkelődtek.

Ekkor azonban jött a nagy, német leány, Leona és megváltozott minden: Kresz, aki eddig folyton a kaszinóban lebzelt, korábban járt haza és óraszám elnézte a két fiát, a rakoncátlan kis medvebocsokat, akik hancuroztak az udvaron s mellettük a nevelőnő, aki magával hozta a szepességi tájak minden üdességét, minden erejét.

A leány szinte szegényesen járt; sötét lüszter ruhában és leeresztett hajjal, de a lüszter — az ocsó lüszter — tapadt, feszült és sühegett rajta és gazdag, szőke hajbajjáték közben néha bokáig becsavarodott... Ilyenkor az asszony, ha nézte őket, elsápadt, sőt néha szédült is. És egyszerre csak megtért a hiúsága; színes, kiárgott pongyolákat varratott; mert a nyaka fehér volt és hatyuszerűen kecses, karcsúságra és hajlás a nézve pedig páratlan. Azonkívül elővette a papucsait, melyek a mézeshetek óta a szekrény fenekén heverték és újra viselte őket. Olyan bokája tudnillik, olyan nyulánk és merészen gömbölyödő, nem volt tán a világon másnak. Ez a puha, tapadó selyem nagyszerűen érvényre juttatta.

Csata.

Irta: Alba Nevis.

Harcoltak az asszony, meg a leány. Finom és látszólag ártalmatlan, de réttentően gyilkos fegyverekkel; vívták az örök csatát, azt a csatát, mely kimerítőbb és izgatóbb minden másnál, melyben a seb mély, ha esik; a vér forró, ha hull.

Az asszony fegyvere egy vékony, fekete bársonyszalag volt, egy apró pár gyöngyös papucs és egy szomorú, szelíden bűbajos madonnamosoly.

A leányé minden tomboló fiatalsága, minden buja szépsége, minden kegyetlen élni-vágyása.

És a csata csendben folyt, kevés szóval és tengersok furcsa, kicsinyes taktikával... Közben pedig jött a tavasz; csodaszép, bolond, mámoros tavasz. És kánkánt járt a porszemtől kezdve a napsugárig minden; kánkánt az újjaszületés rózsaszínű farsangján.

A férfi, akiért ez a nagy csata esett, észre se vett semmit. Egyáltalán a férfiak látása kicsiny és gyöngye az éffélékben. És Kresz a többinél is vakabb volt még: ügyet se vetett a dologra. Az asszonyt unta már régtől; a házasságuk harmadik hónapjától fogva, de ez

Azután elővette a mosolyát, azt a szelíd, leírhatatlanul édes mosolyt, melyhez hasonló csak madonnák ajkán vonaglik.

A leány ellenben maradt, amilyen volt: állig begombolt, egyszerű, de százszorosán viruló, százszorosán szép és kívánatos... És folyt a csata; a halvány asszony és a piros leány csatája...

— Ma délután az erdőbe megyünk — mondta Kreszné az urának. Jősz?

Az ember kedvetlen volt, a hivatalában valami boszuság érte, ellenkezett:

— Nem megyek!

De az asszony mosolygott rá:

— Jősz?...

Az embert megfogta a madonnamosoly.

— Megyek — felelte szelíden — megyek.

S ő maga is elbámult; mi történt vele, hogy újra látja im a báját az asszonya arcán, a nyaka fehérségét, a selyempapucsos bokája mesés gömbölyödését... És mintha a féltétét vakágban tengődte volna át, szinte falta most a régi színeket.

És mentek az erdőbe, nagy, sudar fák közé; zöldült már minden, a fűben nagyszemű ibolyák remegtek, egészen hatalmas, buja csomók. És az ember leletépett egy szálat és oda dugta a fodros pongyola kivágásába, a bársonyos virág aztán rásimult az asszony nyakára,

sztítse ki a közönség lelkesedése. Legyen a gyermeknap megváltása ezer és ezer elhagyott, nyomorgó, beteg gyerekek, — erős fundamentuma a nemzet megmentett, jövő nemzedékének!

Fertőző, vagy gyermekkórház?

(A Fehér Kereszt álszövegje.)

Arad, május 25

A következő sorokat kaptuk:

A város orvosi körében most arról folyik erős és élénk vitakozás, hogy Aradnak mi szükségesebb: fertőző, vagy gyermekkórház. Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület szempontjából ez a vitakozás olyanformán tűnik fel, mint alkudozás a más bőrére. Elvégre, ennek az alapítványnak, a melyből az új kórház létesülne, a Fehér Kereszt egyesület a tulajdonosa és — úgy gondolom — miután az egyesület kizárólag gyermekvédő egyesület, alapítványát mindenestre és első sorban úgy kell — már csak az alapszabályai értelmében is — felhasználnia, hogy a *gyermek egészségügyét* mozdítsa elő. A Fehér Kereszt egyesülettel senki joggal nem kívánhatja, hogy alapítványát oly célokra fordítsa, mely alapszabályaival nem kvadrál, mint a hogy az ipartestülettől sem kívánhatná senki, hogy a gazdák érkeket képviselje és mint a hogy ügyvédőtől sem kívánhatja senki, hogy betegeket gyógyítson. A Fehér Kereszt egyesület akkor tölti be igazán a hivatását, ha az alapítványt tisztán *gyermekvédelmi célok* szolgálatába állítja.

Van azonban ennek a kérdésnek egy másik oldala is. Az alapítvány ugyanis ajándék és minthogy az egyesület az ajándékot elfogadta, az a szigorú jog szerint ma már visszavonhatatlan. Elfogadta az egyesület az ajándékot a következő — a Neuman család által felállított — feltételekkel:

1. Az adományozó Neuman-család alapítványa *gyermek-kórházra* lesz fordítandó.
2. A várostól a kórház céljaira ingyen telket eszközöl ki.
3. Szegény, beteg gyermekek részére a kórházzal kapcsolatosan ingyenes orvosi rendelés intézet létesít, és köteles a belügyminisztertől kijárni azt a jogot, hogy orvosai az országos betegápolási alap terhére rendelhesse nek gyógyszereket.

mely itt, a zöldes romokban alabástromfehéren világitott.

Az asszony ujjongott a lelke mélyén; im eldőt a csata, a győztes ő s a másik — minden szépségevel, minden pompájával együtt — a porba teperve . . .

És győzelmében mosolygott, felfrissült arcával, szikrázó szemekkel és szívtá az áprilisi alkony részegítő, bomlott páráit.

Kresz fogta a karját, úgy bolyongtak a fák közt, a gyerekek meg a lány valahol az erdő mélyében. Körüöttük senki, semmi, csak a nagy, titokzatos, szerelmi farsang haldokló muzsikája . . .

A hatalmas, szőke férfi már szorította az asszony vékony karját, nagy belső melegéssel.

Remegett és pirult, mintha az első légyottján lenne, az arcát forró zománcsal vontta be a vágy s a pillantása mámorosan tobzódott a bárszonyszallagos fehér nyakán.

— Juci . . . — nagyon halkán és becézve mondta ezt — ilyen tavasz még nem volt soha.

— Nem — ujjongott az asszony — soha, soha!

— De miért? Vajon miért?

— Mert a többi tavasz a másoké volt, ez meg a mienk.

— A mienk! . . .

Es átkarolta az asszonyt s egy zöld-lő fa-

4. Megszerzi a kórház részére a nyilvánossági jellegét.

5. A kórháznak semmiféle felekezeti jellegét nem ad.

6. A kórház az alapító család nevét viseli.

7. A kórház fentartásáról az egyesület gondoskodik.

A mint látni való, formális, magánjogi természetű ajándékozási szerződésről van szó, s hogy ennek az ajándékozási szerződésnek a legnemesebb emberszeretet volt a talaja, az annak jogügyleti természetén mit sem változtat.

Az egyesületnek tehát nemcsak jogai, de *kötelezései*, szigorúan és közelről meghatározott kötelezettségei is vannak, sőt mondhatni, hogy az egyesület egy rendkívül kockázatos vállalkozásba fogott, a mennyiben senki azt előre meg nem mondhatja, hogy a kórháznak lesz e annyi jövedelme, mint kiadása.

Senki se csodálkozzék tehát azon, hogy az egyesület az alapítványból minden körülmények között gyermekkórházat akar építeni mindaddig, míg a mindkét részre, az alapítóra és az alapítvány elfogadjára egyaránt kötelező szerződés az alapító akaratából fel nem bontatik.

Nagyon hiszem, hogy az egyesület, — mi helyt meggyőződik arról, hogy az alapítványt egyik vagy másik okból rendeltetésszerűen fel nem használhatja — nem fogja utját állani annak, hogy az alapítvány oly célra fordítsák, a mely az alapító esetleges újabb szándékának megfelel.

Nem szívesen, de foglalkozom azzal az ideával is, melyet *Issekutz* László dr. vetett fel a város májusközgyűlésén. Szerinte a városnak jobban kell egy járvány (fertőző) kórház, mint gyermekkórház és minthogy ez az álláspont a város törvényhatóságában győzött, úgy szól a határozat, hogy a város kérje fel a Neuman-családot, miszerint ne gyermekkórházra, hanem fertőző kórházra fordítsa az alapítványt.

Mi történt volna azonban, ha a miniszter a fertőző osztályt nem engedte volna a város belterületén felállítani. Aradvármegye, mint a kórház tulajdonosa és fentartója, vagy a város külterületén épített volna fertőző osztályt, vagy egyáltalán nem épített volna, de miután egészségügyi szempontból türethetetlen állapot lett volna, hogy Aradnak fertőző betegek részére helyisége ne legyen, felépítette volna a város,

torzsnöz simulva, egy percig lélekzet nélkül, eltikkadra és szomjasan csókolóztak . . .

Messziről visítás hangzott, valamelyik kis medvebecs elesett talán. Kresz hirtelen kizozanodott:

— Ez Tibi volt . . .

Az asszony csak lihegett még.

— Utána nézek — kapta magát a férfi s indult a sűrű felé, az asszony lassan és szinte öntudatlanul követte.

Odaát vigan voltak: a két fiu a fák közt bujósdi játszott s valahányszor egymásra talál- tak, egy hátbaütés volt az ára.

A lány kihevülve és kacagva állt közöttük s alig tudta szétválasztani őket.

Mikor Kresz odaért, hirtelen elcsendesedtek.

— Mi bajod, Tibi?

— Pista hátbaütött!

Pista — épp olyan izmos és szőke, mint az apja — erőiesen védekezett:

— Ő is hátbaütött. Ez a játékhoz tartozik!

Futottak tovább és a férfi ott maradt a lánnyal.

— Kisasszony, magának melege van!

A lány állig érő lüszter bluzában úgy égett, mint a parázs.

— Miért nem visel kivágott ruhát?

— Mert nem szeretem — felelte nevetve a lány.

Kreszné meglapult egy odvas, vén fa mel-

annál is inkább, mert a fertőző osztályban amugy is csak aradi betegeket lehet ápolni. (Más helyről fertőző betegeket szállítani tilos.)

Azonban a három eshetőség helyett az történt, hogy a fertőző osztály a város belterületén felépült.

A kórház fertőzőosztálya a tehát már kifogástalanul működött, mikor egy nemeslelkű emberbarát az elhanyagolt *gyermek egészségügy* előmozdítása érdekében 60,000 koronát adott egy gyermekvédelemmel foglalkozó egyesületnek avval a határozott kikötéssel, hogy ebből a pénzből gyermekkórházat kell építenie és fentartania. Az egyesület az ajándékot elfogadta és hozzálátott a megvalósításhoz. A mikor már azon a ponton állott az ügy, hogy a kórház részére egyszer már megszavazott telket a közgyűlés forma szerint másodsor is megszavazza, eszébe jutott *Issekutz* dr.-nak, hogy most meg lehet valósítani azt a bizonyára nemes intencióból fakadó eszmét, hogy a fertőző osztályt a városból ki lehet helyezni. És tette azt az indítványt, hogy a gyermekvédelmi célokra adott 60,000 koronát az adományozó fordítsa fertőző kórházra. Ha az adományozó ezt a kérelmet teljesíti, mi történik tulajdonképpen? Az, hogy a Neuman család hozza helyre Aradvármegye, Aradváros és a miniszter közös hibáját, elvonván a gyermekvédelmi célokra szánt 60,000 kor.-t eredeti rendeltetésétől, hogy belefektesse oly célok megvalósításába, a melyek voltaképpen és első sorban Aradvármegyét, mint a kórház fentartóját, másodsorban pedig Aradvárost terhelnék. A helyett tehát, hogy az önálló és támogatásra módfelett érdemes gyermekvédelmi érdek kielégítették, mindössze az történék, hogy az aradmegyei közkórház fertőző osztálya, ha más név alatt is, de tényleg a Neuman-család pénzén telepítették ki a város külterületére, s a közkórház egy üres osztállyal meg bővülne. Ugy hiszem, nem ez volt a Neuman-család intenciója, annál is inkább, mert a fertőző osztály kérdésének illetően megoldása első sorban a vármegye, s ha ez nem tenné, a városnak lenne kötelessége.

Hogy a gyermekkórház elejtése és a fertőző osztály kihelyezése ilyen körülmények között hiba volna, ez annál kétségtelenebb, mert csak *állítva van, de bizonyítva egyáltalában nincs*, hogy a közkórház fertőző osztálya eddig egyetlen egy esetben is veszedelmes lett volna a környékre, vagy a város közönségére.

lett s onnan halgatva a szálló beszédet, onnan nézte a német lány gömbölyű, fiatal arcát.

— Kár — kezdte újra a férfi — gyönyörű nyaka lehet . . .

Leona csufolódva biggyasztta fel az ajkát.

— Hát gombolja ki legalább egy kissé a bluzát, hisz így rosszul lesz.

— Dehogy.

— No, ne legyen gyerek . . .

Es a lány lehajtotta sötét lüszter bluzának a nyakát.

— Gyönyörű — sóhajtott a férfi — rózsaszín, mint a hajnal . . . nem fől, hogy megfojtom?

A lány csak nevetett és rázta a fejét, szólanul, de végtelen, mindenre jogosító, mindent ígérő kacérsággal s nekidőlt egy nyugadereku fának.

A férfi pedig szedte az ibolyát, lázasan, csomószámra és egy maréknyit odahintett a lány szőke hajára, a többi pedig a moztelen, hajszalínú nyakára hintette.

Később az asszony letette a gyöngyös se-lyempapucsát, a fekete bársonyszalagot, meg a madonna-mosolyt; épp mint legyőzött hadvezérek szokták vesztett csata után a fegyvereket.

Már pedig a hol imminensebb a veszély, ott szükséges a segítség.

A Fehér Kereszt egyesület szempontjából ennnyit kellett ez ügyről konstatálnom.

Hunyár Algernon,
a Fehér Kereszt egyesület titkára.

Kifogásolt mandátumok.

(A képviselőház ülésén.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 25.

A képviselőház kilenc osztálya ma délelőtt alakult meg és megvizsgálta a hozzá sorolt mandátumokat. Az egyes osztályok megalakulásáról s a kifogás alá kerülő mandátumokról Budapesti tudósítónk a következőkben értesít bennünket:

I. osztály. Elnök: Thaly Kálmán, jegyző: Szász Zsombor. Igazolási állandó bizottsági tag: Bizony Ákos. Póttag: Szász Zsombor. Kifogásolt mandátum: *Manin Gyula* (alaki hiba.)

II. osztály. Elnök: gróf Zichy Miklós, jegyző: Gaál Guszláv. Előadó: Sebess Dénes. Állandó igazolási bizottsági tag: Molnár Jenő. Póttag: Malatinszky György. Kifogásolt mandátumok: *Dobrosszláv Péter* (alaki hiba), *Sebeny Antal* (alaki hiba), *Petrovics István* (panasz.)

III. osztály. Elnök: Haviár Dániel. Jegyző: Kovács Ernő. Előadó: Kovács Ernő. Állandó igazolási bizottsági tag: Thaly László. Póttag: marosújvári Horváth József. Kifogásolt mandátumok: *Sebess Dénes*, *Rigó Lajos* és gróf *Karátsonyi Jenő* (alaki), *Popovics György* (panasz.)

IV. Elnök: Holló Lajos, jegyző: Zakariás János, előadó: Várady Károly, állandó igazoló bizottsági tag: Toroczka Miklós gróf, póttag: Czárán Géza. Kifogásolt mandátumok: *Barta Ferenc* és *Manojlovics János* (alaki) és *Bredicianu Coriolán* (panasz.)

V. osztály Elnök: Kubik Béla, jegyző Nagy György, állandó igazolási bizottsági tag: Okolicsányi László, póttag: Héderváry Lehel, kifogásolt mandátum: *Adamovics Pál*, *Mrsu Jásó* és *Sziklav Ottó* (alaki.)

VI. oszt. Elnök: Szalay László, jegyző: Rákosi Viktor, előadó: Meskó László, állandó igazolási bizottsági rendes tag: Szalay László, póttag: Rákosi Viktor, kifogásolt mandátum: *Vajda Sándor* nem adta be a mandátumát.

VII. Elnök: Bakonyi Samu, jegyző: Szinye-Merse Félix, előadó: Hrabovszky Guidé. Állandó igazoló bizottsági tag: Kállay Leopold, kifogásolt mandátum: *Dudits Endre* (alaki), gróf *Hunyady László* (alaki), báró *Üchtritz Amadé László* (alaki), *Lányi Mór* (alaki) és *Pólit Mihály* (alaki.)

VIII. osztály. Elnök: Szentiványi Árpád, jegyző: Balogh Ernő, előadó: Hammersberg László, rendes tag: Bsrnáth Béla, póttag: Buza Barna.

IX. osztály. Elnök: Pisztorý Mór, jegyző: Szmeccsányi György, előadó: Nagy Emil. Állandó igazoló bizottsági tagok: Jeszenszky Ferenc és Szontágh Andor.

Kiss Ernő.

(Egy aradi vértanú szobra.)

Arad, május 25.

Az aradi vértanú tábornokok emlékét hiven megőrizte a nemzet kegyelete; együttesen, de külön-külön is csaknem mindegyiknek emlékét hirdeti egy-egy szobor, emléktábla vagy emlékoszlop. Azonban a vértanúk kultuszában Arad után az elsőség mégis csak a Délvidéké. Alig egy esztendeje, hogy egy délvidéki város, Zombor, szobrot emelt szülőföldjének, *Schweidel Józsefnek*, s most hasonló módon rójja le a kegyelet adóját szülőföldjére, *Kiss Ernő* emléke iránt egy másik délvidéki város: Nagybecskerek.

E vértanú-tábornok az ország egyik legelőkelőbb és legvagyonosabb családjának 31-én született az elmúlt század első évében, 1800-ban. Szülei katonának szánták s iskolái végeztével

belépett az osztrák hadseregbe, hol igen gyors előmenetelben volt része: husz és egynehány év alatt az ezredesi rangig emelkedett. Részesült ezenkívül más kitüntetésekben is; mint a hannoverai király nevét viselő 2 ik buszárezred parancsnoka *György* királytól a hannoverai Gullf-lovagrend középkeresztjét kapta, s a pápától a Krisztus-rendet. Különösen utóbbi nagy kitüntetés, mert a Krisztus-rendet csak fejedelmi személyek kapják.

Az ezernyolcszáznegyvennyolcadiki nagy átalakulás Magyarországon, a Délvidéken találta s a szabadságharcnak mindjárt az elején, a szerb lázadás elfojtása körül nagy szolgálatakat tett a nemzeti ügynek. Eleinte ugyan félig-meddig téltlenségre volt kárnozható ama kétszínű magatartás miatt, melyet a bécsi hadügyi kormány a lázadó rációkkal szemben tanúsított, de *Bechtold* altábornagy lemondása után, 1848. nyarán egymás után több kemény csapást mért a lázadókra s győzelmei egyszerre országos hírt szereztek neki. *Bechtold* július 14-iki szenttamási kudarca után a szerbek vérszemet kaptak s a falvak egymás után lázadtak föl. Többek közt a csajkásoktól támogatva *Écska* és *Taras* is, a melyeknek megfékezése *Kissnek* jutott feladatul. A tarasiakkal hamarosan elbánt, de *Ecska* keményen tartotta magát. „... Nyolc ezer ember és huszonkét ágyu ellen — írja — két század lovassággal és öt század gyalogsággal harcoltam teljes hat óráig... Sikerült ugyan az ellenséget veszteséggel visszavonulásra kényszerítenem, de helyzetem veszélyes voltát is láttam ez alkalommal... Mi tudunk, is fogunk is egyes harcokat kivívni, de arra, hogy őket egészen legyőzzük, ágyuk kelljenek és négy-ezernyi sereg.” Két héttel később ismét diadalt aratott a rációkon, majd szeptember 2-án szétkergette a perlaszi táborban elszórt rációkat és kilenc nappal később ismét megverte őket. A rációk akként áltak bosszút esok vereségért, hogy előbb a *Kiss* tulajdonát képező *Ernőháza*t, majd eleméri kastélyát kirabolták s felgyújtották. Kincseket érő műrekek lettek a tűz maratalekvá.

A kormány győzelméért tábornokká nevezte ki — ő volt az *első honvédtábornok* — s a főváros polgársága fátylasmennettel ünnepelte, midőn szeptember végén a kormány rendeletéből Budapestre ment. A főváros polgárságát a lapok ekként hívták fel *Kiss* ünneplésére: „Itt van a perlaszi győző! Itt van *Kiss Ernő* ezredes! Jertek polgárok ma este az Angol király-nőhez címzett vendégfogadó elé megmutatni elismerését és tisztelő méltánylását a közvéleménynek. Jertek és hozzatok fátylát, hogy világuknál mindenki láthassa és megtarthassa vonásait azon arcnak, mely vért izzadott édes hazánk szent ügye védelmében! Jertek el polgárok!”

Mint tábornok a délvidéki seregek fölött a parancsnokságot gyakorolta, majd, mikor *Klapka* ki oldalánál teljesített vezérkari szolgálatot, a Felső Tisza vonalának védelmére rendeltetett s magával vitte a sereg nagy részét, a határvidéken működött. Itt csak két nagyobb ütközet-re került a sor a főkelekkel, s az egyik diadallal, a másik ellenben kudarccal végződött. A kudarc után megvált a délvidéki seregtől, s Debrecenben, majd Pesten működött mint katonai parancsnok. A kormány érdemeit méltányolva altábornagygyá nevezte ki s a másodosztályú katonai érdemrenddel is kitüntette.

Ettől fogva nem jutott többé tere, hol hadvezéri képességeinek érvényt tudott volna szerezni. Működése alig szorított egyébire, mint hogy a vezérek között támadt egyenlenségeket iparkodott elsimítani és hogy *Mészáros* leköszönése után rövid ideig ő vezette a hadügy-miniszteriumot.

Mikor a nemzet ügye elbukott, nem menekült, bár módjában állott. Az oroszok, majd a császáriak kezébe került. A haditörvényszék, bár a hannoverai udvar exponálta érte magát Bécsben, golyóhalálra ítélte. Különös kegyként megengedte a vezénylő tisztnak, hogy szembe nézhessen a halállal, nem kötötték be a szemét. Mikor az aradi vársáncban a hóhérfegyverek eldőrdültek, három társa holtan a földre borult. Ő ellenben tovább is térdelt, a három golyó csak a vállát furta keresztül. Erre egy katona közvetlen közelből a fülébe süti a fegyverét...

Vitéz és bátor katona volt, ki a harcmezőn derekasan megállta helyét. Sok évet töltött a császári seregben, mégis megmaradt magyarnak s az elsőik közül való, a kik a veszélyben forgó hazának felajánlották szolgálataikat. De nemcsak tehetségét, tudását szentelte hazájának, szedét is megmentette a magyar nemzet ügyének, azonkívül pedig tetemes ezüst-adománnyal segítette a kormányt s roppant vagyoni jövedelmét is javarészből a nemzet céljaira áldozta. Mikor a szabadság ügye elbukott, tudta, hogy a megpróbáltatás súlyos napjai következnek a nemzetre. De lelke akkor is telve volt a nemzet életképességében, jövőjében való törhetetlen hittel s e hit adta a szavakat az ajkára, melyeket a nemrég elhunyt művésznőhöz, *Prielle Kornéliához* intézett, ki a „viszontlátásig” bucsuzott tőle:

— Nem, asszonyom, így szolt — mi nem látjuk egymást többé, mi a halálba megyünk. De ígérj meg egyet, a színésznőhöz szolok, jól jegyezze meg. Nehéz idők várnak a nemzetre, jövője az önök kezében van. Önöknek, színészeknek kell őt egy jobb jövő reményére lelkesíteni és felvidítani. Ígérje ezt meg nekem...
Krónikás.

Fráter Loránd.

(A nótás kapitány estélye.)

Arad, május 25.

Nagyszámu és előkelő közönség gyűlt tegnap este a Fehér Kereszt nagytermébe, hogy meghallgassa *Fráter Lorándot*, az országoshírű dalos huszárcapitányt. Sokan voltak a hallgatók közt, akiket nemcsak a népezerű nótaszerző híressége, hanem régi emlékek vonzottak a dalestélyre, abból az időből, mikor *Fráter Loránd* még nem a híres neves kapitány, hanem a kedves kadét volt Aradon.

Másfél óráig tartott a hangverseny, melyet *Tarnay Alajos* két zongoraszáma kivéve, maga *Fráter Loránd* töltött ki mindig növekedő hatással. Székács és *Tarnay* szerzeményei után kurucdalokat énekelt viharos hatással, azután a maga országosan ismert szerzeményeinek javát adta elő. *Tarnay* kíséerte nagy finomsággal zongorán, a saját dalait azonban hegedűn is játszotta.

Méltán híressé lett *Fráter* dalainak előadásával. Ami a művészetben a legértékesebb, legnehezebb is, az egyszerűség, a közvetlenség az ő jellemző ereje. Kellemes baritonjában egy lelke van a szövegnek és a dallamnak. Megértjük dalos ajkáról, hogy születik a nép lelkéből egyszerre a nóta és a szava. Akár mély azó bánat, akár kitörő keserűség, akár nyalka jókedv jut el a teli szívtől a dalos ajkhoz, a szónak és a nótának a ritmusa és az ereje összelelközve száll el a levegőbe. Nem a hallgatóknak, nem is értük, magának beszél és dalol *Fráter*. Azért dalol mindenkinek, akinek nyitva van a szíve és tele van magyar érzéssel, magyar hangulattal.

Fogékony lelkű közönsége is volt *Fráter Lorándnak*, műsorának nagy részét meg kellett toldania ismétléssel. Különösen a legvégső, ráadásul énekelt betyár-nóta keltett óriási hatást. Tagadhatatlan, hogy gyönyörűen énekel ez a póétalelkű katona, de azért sokan voltak, akik úgy érezték, hogy csalódás érte őket, mert *Fráter*, hogy közelebb hozza az éneket a beszédhez, a lassu és bus hangzó nótákat is gyors tempóban énekelte le.

A dalestély elég szép anyagi sikerrel is járt: 980 koronát szedtek be jegyekért, azonfelül 80 fillérjével vesztegették a programot. A jövedelem — ami tudjuk — az országos Tulipánkert alapjáé, a melynek javára *Fráter* Budapestben már három estélyt rendezett s most bejárja az ország összes városait. Csaknem naponta más-más helyen dalol. Innen hazament: Nagyváradra, ahol szombaton énekel

s vasárnap már ismét itt lesz a tulipán ünnepe. Fráter, aki nemrégiben lett honvédhuszár kapitány, egy évi szabadságot kapott és hadügyminiszeri engedéllyel énekel belépődíjas nyilvános estélyeken — jótékony célra.

A tegnapi koncerten ott volt *Károlyi Gyula* gróf főispán is és számos előkelőség, a katonaság azonban távollétével tüntetett. Szinte érthetetlen: még a huszárok, a honvédszettek se jöttek el valami sokan: két huszárkapitány és egy főhadnagyon kívül alig volt uniformis; a közös huszárok egész tisztikara és minden egyéb fegyvernem hiányzott.

Koncert után, a télikerében, előrelő aradi társaságok vendége volt a nótás kapitány. Éjfél fele már nem nagyon kérette magát: nótára gyújtott s amugy isten igazában, bor és cigány mellett gyönyörűen dalolt. Ez volt az igazi Fráter Loránd, a muzsikáló, mulató huszár. Csodálatosan tud mulatni. Nemcsak a társaságot ragadja magával: a legrosszabb cigányból művészt csinál. *Albert Péter* új bandája nagy drukkal huzta neki és többet tanult ezen az egy éjszakán, mint amennyit aradi cigány egy esztendő alatt tanulhat. Mert a mulató ember neveli a cigányt, Fráter Lorándnál pedig senki se tud szebben mulatni ebben a muzsikás nótás hazában.

Tábori Róbert meghalt.

(A hírlapírók gyászja.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 25.

A magyar irodalomnak és a magyar zurnalisztikának egy kitűnő, tartalmas és értékes huroca dőlt ki ma reggel az éők sorából: *Tábori Róbert* halt meg ötvenegy esztendőskorában. Hirtelen támadt nagy betegség csatlakozott egy régi betegségéhez: vakbélgyulladásba esett és műtétnek vetette magát alá a Herczel-szanasatóriumban. Azonban régóta szenvedett már cukorbetegségben s éppen cukorbeteg azok, akikre a nagy operatív beavatkozás végzetessé szokott válni, *Tábori Róbert* is utólérte ez a tragikus sors. Három-négy nap mult el csak az operáció után s *Tábori Róbert* ma már nincs többé.

Egyike volt azoknak az íróknak, akiknek az örökös munka nem tudta megnyesni a szárnyaikat. A nagy tevékenységű zurnalisztikát mindig az a veszedelem fenyegeti, hogy szürkévé válnak, hogy nagy terveik fölaprózódnak, forgácsokká alakulnak át és amit nagyszabásúvá akartak tenni, az kicsi apróság, újságközlemény vagy névtelen cikk lesz, amely csak a napifogyasztásnak való. Azokba a kis cikkekbe és közleményekbe temetik el legszébb gondolataikat, legnagyobb megindulásukat, munkásságuk javarészét. *Tábori* azonban szálló művekkel is gazdagította az irodalmat.

Hosszantartó küzdelmek után vívta ki pozícióját a zurnalisztikában és az irodalomban. Pályáját Bécsben kezdte mint német újságíró a „Fremdenblatt“-nál. Ama ritka írók közé tartozott, akik két nyelven egyforma tökéletességgel tudnak írni. Majd a Temesvárott megjelenő „Délmagyarországi Közlöny“ szerkesztője lett. Temesvárról Budapestre költözött, ahol eleintén német lapok munkatársa lett, majd egészen a magyar irodalomnak és zurnalisztikának szentelte magát; belépett a „Pesti Hírlap“ szerkesztőségébe ment. Onnan átment a „Pesti Napló“-hoz és egyszersmind *Herczeg Ferenc*szel együtt szerkesztette az „Új Idők“ hetilapot. Ezt a kettős állását töltötte be mindhalálg rendkívüli lelkiismerettel, tudással és lelkesedéssel. Jellemző még névtelen munkásságára is az alábbi adat: A „Pesti Napló“-nál nemcsak színházi bíráló volt, hanem szerkesztette a „Tűzhely kö-

rül“ című rovatot is. Ebben a rovatban asszonyoknak és leányoknak adott gyakorlati tanácsokat, ha azok levélben hozzáfordultak, mikor bu vagy bánat érte őket, vagy valami bajba jutottak. „Igric“-nek — e név alatt szerkesztette a rovatot — mindig volt eszméje és mentő gondolata, melylyel a hozzáforduló nőket és leányokat vigasztalta.

Csak nemrég nősült másodszor. Második neje *Tutsek Anna*, aki szintén nevet szerzett a magyar irodalomban. Második házasságából egy fia származott, míg első házasságából két leánya.

Most családjá együtt gyászolja az írói és újságírói gárdával, melynek minden tagja szerette és nagyrabecsülte.

Sorozások Aradon és Aradmegyében.

(Az 1905. évi ujoncok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Az új országgyűlés által elsőknem megszavazott törvényjavaslatok között lesz az 1905. évi ujoncok megajánlásáról szóló javaslat és ezért az egész országban készülnek már a jövő hónap második felében végbemenő sorozásokra.

Aradváros és Aradvármegye hatóságai most tették közzé a sorozásra vonatkozó tervezetet, melyről az alábbi tudósítást adjuk:

Az aradi illetőségű hadkötelesek sorozása *junius 12., 13. és 15.* napjain lesz *Institoris Kálmán* polgármester elnöklété alatt. A polgári orvosi teendőket *Tisch Mór* dr. tb. főorvos fogja ellátni.

Aradváros katonaiugyi osztálya, tekintettel a sorozással kapcsolatos számos teendőkre, hétfőtől kezdve nemcsak délelőtt, hanem délutáni két órától hatig is fog működni.

Aradvármegye járásaiban a sorozást a következő napokon tartják meg:

Az aradi járás ujoncainak sorozása *junius 23., 25., 26., 27. és 28.-án* Aradon sorozza a *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispán elnöklété alatt működő bizottság. Az orvosi teendőket a polgári hatóság részéről *Institoris István* dr. megyei t. főorvos fogja végezni. A három korosztály összes hadköteleseinek száma 862.

A *radnai* járásban *junius 11., 12. és 13.* napjain *Radnán* lesz a sorozás. A bizottság elnöke *Schill József* megyei főjegyző, orvosa *Bradeán Athanász* dr. A sorozáson való megjelenésre kötelezettek száma 690.

A *ternovai* járás ujoncainak sorozása *Pankótán* lesz *junius 15. én és 16.-án*. A bizottság elnöke *Boros Iván* tb. főjegyző, orvosa *Uray Miklós* dr. A járás 1905. évi hadköteleseinek száma 572.

A *Kisjenői* járás ujoncainak sorozása *Kisjenőn* sorozzák *junius 18.-ától junius 23.-ig*. A bizottság elnöke *Kváltz Gyula*, orvosa *Paikós Gábor* dr. A sorozásra kerülő ujoncok száma 1177.

Az *eleki* járás ujoncainak *Eleken* sorozza *Heppes Aladár* dr. tb. főjegyző elnöklété alatt működő sorozó bizottság, melynek polgári orvosa *Deák Zsigmond* dr. járási orvos. A hadkötelesek száma 788.

A *világosi* járás ujoncainak *Világoson* sorozzák *junius hó 30., július hó 2., 3. és 4.* napjain. A bizottság elnöke *Bohus Lajos* báró, orvosa *Abonyi Henrik* dr. tb. főorvos. A sorozáson 884 hadköteles tartozik megjelenni.

A *pécskati* járás székhelyén *július 6., 7. és 9.* napjain működik a *Hanthó* Jenő tb. főszolgabíró elnöklété alatt álló bizottság, melynek

orvosa *Villányi Izidor* dr. járási orvos lesz. A hadkötelesek száma 747.

A *borosjenői* járás ujoncainak *július 5.-én, 6.-án és 7.-én* sorozzák *Borosjenőn*. A bizottság elnöke *Boros Iván* tb. főjegyző, orvosa *Csillag Ignác* dr. tb. főorvos. A megjelenésre kötelezettek száma 711.

A *borossebesi* járás székhelyén *Almay O'livér* elnöklété alatt és *Lőw Mihály* dr. járási orvos közreműködésével *július 9., 10. és 11.* napjain dolgozik a bizottság, amely elé 667 hadköteles fog kerülni.

A *nagyhalmágyi* járás ujoncainak sorozása *július 13. és 14.-én* lesz *Nagyhalmágyon*. A bizottság elnöke *Darányi János* tb. főszolgabíró, orvosa *Weisz Armin* dr. járási orvos. A három korosztály összes hadköteleseinek száma e járásban 468.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre tudatja tagjaival, hogy a kedvezményes Neptun fürdőjegyek *Berger Albert* pénztáros üzletében (*Guttman* és *Berger*-cég) kaphatók. Ugyanott kedvezményes évadra szóló Neptun-fürdőbérletjegyek is előjegyezhetőek.

Egy férj kálváriája.

(A kikapós feleség.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 25.

Sok embernek szerencsétlensége a házasság. De talán kevés ember járt meg úgy, mint *Laczikó János* nagyváradai kovács-segéd, a ki a felesége hűtlensége miatt a — fegyházba került.

Még ezelőtt öt évvel feleségül vette *Laczikó János Petrika* Juljánát, a kinek a szép szeméről, sugar termetéről sokat regélgettek akkortájt a városvelencei legények. Egy darabig csak megvoltak békességgel, megáldotta az Isten a házasságot gyermekkel is. *Laczikó* szorgalmasan dolgozott és minden keresetét odaadta a feleségének, a kit a rajongásig szeretett.

Ezelőtt két esztendővel azután szomorú felfedezésre jutott a szép asszony ura. Egy nap hazaérkezett s felesége éppen akkor bontakozott ki szeretője ölelő karjából. *Laczikónak* a fejébe szállt minden vére. Előkapott egy vasdorongot és előbb a csábítót, azután az asszonyt verta félholtá. A szerencsétlen férjet a nagyváradai törvényszék — két évi fegyházra ítélte.

Laczikó megadással adta át magát sorsának, sőt még a csalfa asszonynak is megbocsátott azzal a feltétellel, hogy hű marad hozzá, míg Szamosújváron raboskodik. Megnyugvással kezdte meg büntetését a szerencsétlen ember, a ki még most is szerette, imádta az ő rossz asszonyát. Két esztendőig sanyıldott a rabságban *Laczikó*, aki még ott is dolgozott s néhány forintnyi keresményét mindig elküldte a feleségének, aki egyre másra írogatta a szerelemtől áradzó leveleket rab urának.

A szegény ember mult szombaton szabadult ki a szamosújvári fegyházból és hétfőn érkezett Nagyváradra. És a szerencsétlennek talán visszanyert szabadsága lesz a végzete. Az állomáson egy régi barátjával találkozott s természetesen legelőször a családjáról tudakozódott. A jóbarát azután elmondta neki, hogy nagyon csúcsap asszony lett a feleségéből, a kihez ezelőtt két hónappal beállított a golya — soron kívül. A kis legényt ugyan néhány hét mulva eltemették, de a csalfa asszony még mindig vígan turbékol a legújabb szeretőjével.

Laczkó megrázta az öklét.

— No most megint visszakerülök Ujvárra.

Elrohant a Francsori kis házba. Az udvar piszkos takarítatlan volt. Benyitott a konyhába: rendetlenség mindenfelé. Egy csomó rongyon csücsült kis fiacskája, a kit a hűtlen feleség nem gondozott. Laczkó megcsókolta két év óta nem látott gyerekeit, megmosta maszatos arccskáját, tejet adott neki, s aztán várta az asszonyt.

A szép Julianna nem sokáig késett. Jött: a szeretőjével. Laczkó előkapta ölmosbotját és nekiesett a szerelmespárnak. És mikor aztán az asszonyt és a csábítót alaposan helybenhagyta, felkapta a gyerekeit és elrohant vele.

Most keresik mindenfelé a boldogtalan embert, a kinek ki tudja, hol ér véget, mikor ér véget a kálváriája . . .

Bocu Szevér röpirata.

(Egy bukott jelölt siralmak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Bocu Szevér, az aradi Tribuna szerkesztője, az orczyfalvai kerület volt országgyűlési képviselőjelöltje „*Offener Brief an die deutschen Wähler des Orczyfalvai Wahlbezirks*” cím alatt német nyelven zengi el siralmait a bukás felett, melyet az orczyfalvai kerületben szenvedett.

A röpirat egyébként súlyos vádakkal illeti Temesvármegye tisztviselői karát. De a vádak olyanok, melyekre büszkék lehetnek az illető tisztviselők, mert kitűnik belőlük, hogy hazafias éberséggel őrködtek a nemzetiségi tulzók aknamunkája fölött és csirájukban elfojtották azokat a lelketlen izgatásokat, melyekkel a nemzetiségi jelöltek meg akarták bolygatni a békés választók nyugalmát, hogy azután a zavarosban halászhasznak.

„Lépésről-lépésre követtek körutamban a vármegye tisztviselői” — panaszkodik Bocu Szevér — „mindenütt nehézséget okoztak nekem és mintha gonosztevő lennék, csendőrökkel ügyeltettek reám. Sőt öt községben nem engedték meg a programbeszéd megtartását.”

Amit ezután mond nyílt levelében, arra a D. K. egyenesen felhívja a kir. ügyesség figyelmét, mert valósággal lázítja a délvidék német ajku lakosságát a magyarság ellen. „Hát megfélemeztek a bánáti németek — írja — fajli hozzátartozóságukról a nagy német nemzethez? Nem büszkék többé a német nyelvre, a német műveltségre, mely az első a világon? Csak követniük kell az ausztriai németek példáját, kik erős harcban megtartották nemzetiségüket és politikai uraladásukat a majdnem kétszer annyi nem német népek fölött. Vagy vegyének példát az erdélyi szászoktól. A bánáti németektől elvették a német iskolát, a német közigazgatást és idegen nyelvet erőszakoltak reájuk, amelyektől távol állanak. A magyar oktatási nyelv behozatalával, melyet a gyermekek nem értenek, mind jobban súlyed az általános műveltség foka és annyira jutottunk, hogy a német szegyelni kezd megát németisége miatt” . . .

Ily vakmerő hangon merészel írni Bocu Szevér. Ha más államban vakmerősködnék így lázítani, rögtön elfognák és alaposan elvonnák a kedvét ily eszeveszett játéktól. Nálunk eddig büntetlennel vezethették félre a népet a bujtogatók. Reméljük, hogy ezután másképp lesz!

Rejtélyes gyilkosság Aradon.

(A Maros títka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

A Maros habjai az utóbbi időben gyakorta szolgálnak olyan szenzációkkal, amelyek legtöbbször annyira rejtélyesek és titkosak, hogy a hatóság teljesen tehetetlen a nyomozás sikeres lebonyolításában. Tegnap is egy sötét hátterű, borzalmas gyilkosság áldozatát vetette partra a folyó. A véres és rejtélyes eset részletei a következők:

Az aradi papirgyárral szemközti lévő Csalo govics-féle korcsma egyik szolgálójának tegnap délután a Maros partján álldogálva, észrevette, hogy a víz színén, közel a tulsó parthoz egy holttest úszik. Ladikba ült és a holttesthez vezetett, amikor is látta, hogy az arccal felfelé fordult hulla már félig oszlásnak indult.

A legény egy társa segítségével hurkot kötött a holttest derekára, azzal áthúzták a Maros innenső oldalára és a papirgyár előtt kivitték a partra. Első dolguk volt a rendőrséget értesíteni a borzalmas leletről. Vidéky Gusztáv rendőrtiszt és Tisch Mór dr. mentek ki a helyszínére.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a harminc harmincöt éves női holttest legalább két héttel ezelőtt került a folyóba. A szerencsétlen nőn magassarku, elegáns cipő volt, ruhái azonban majdnem teljesen lefoszlottak testéről s ami még megmaradt belőlük, annak színét is teljesen kivette a víz. Arca a fölismerhetetlenségig el volt torzulva, a test pedig teljesen fölpuhított. Az orvos, közelebről megvizsgálván a hullát, észrevette, hogy a nyakán mély és halálos késszurás nyoma látszik. Valószínű tehát, hogy gyilkosság esete forog fenn. A körülmények legalább azt bizonyítják, hogy az ismeretlen áldozatot előbb meggyilkolták és azután bedobták a Marosba.

A hullát, amelynek kilétét megállapítani nem lehetett, kiszállították az alsó temető halottas házába. A rendőrség pedig széleskörű nyomozást indított meg, hogy a titokzatos ügy horzalmaira világosságot derítsen.

Gyilkos szerelmesek.

(Szétdarabolt léry.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 25.

Az élet mélységeiből való ez a történet. A színek, amelyek kiütözköznek belőle, megdöbbentő világossággal tárják elének az emberi lélek nagy eltévelyedéseit. Egy emberi műváltból végkép kivetkőzött asszony a szeretője segítségével megölte tulajdon férjét, mert az útjában állt az ő boldogságának, amelyet szeretője karjai közt vélt föltalálni.

Nem új ez a történet, produkált már ehhez hasonlót az élet. De az ilyen mű események minden új esetben alkalmasak szorongó, nehéz emberi érzések kiváltására. Kiliheg belőle az emberállat, aki a maga brutálisan nagy önzésében szeret és hogy csak szerelmének éhessen, ő!; megöli, aki útjában áll, megöli az urát . . .

A biharmegyei Kóly községben Balázs János jómódu gazdaember boldog házasságban élt Orbán Margittal. A házastársak boldogságát mi sem zavarta egész a legutóbbi időkig, amikor is Nagy Imre, a falu egyik legdallásabb és leghetykébb legénye szemet vetett Balázs János szép, fiatal feleségére.

A szép szál legény csakhamar megnyerte Balázs Jánosné hajlandóságát. Nagy Imre addig járt Balászné után, míg az a szeretője

lett. A faluban suttogni kezdtek a dolog felől, egyedül Balázs József nem sejtett semmit. Ő fanatikusan hitt a felesége hűségében.

A hűtlen feleség és a szerető ezalatt galád terveket szőttek. Szerelmes turbékolások közepette gondolkoztak afelől, hogyan lehetnének egymáséi. Végre is pokoli terv fogalmazott meg agyukban. Elhatározták, hogy az utban álló gyanútan férjet elteszik láb alól.

Sötét tervüket tegnap éjjel vadállatias kegyetlenséggel végre is hajtották. A nyugodtan alvó Balázs Józsefet ágyában egy fejszével összevagdalták. Azután Nagy Imre hazament, Balászné pedig, mintha misem történt volna — nyugodtan aludni tért a másik szobában.

Reggelre kelve Balászné rettenetes kétségbeesést színelve lármázta fel a falut, szivfacsaró zokogással panaszoiván fel, hogy az urát vérbefagyva, holtan találta az ágyában.

A falubeliek gyanuja rögtön az asszonyra és szeretőjére esett és hangos suttogások alapján Nagy Imrét és a meggyilkolt feleségét a csendőrök letartóztatták. A gyilkosok eleinte mindent tagadtak, de Balászné végre is hosszas vallatás után megtörtén beismerte, hogy a gyilkosságot ők követték el.

Nagy Imre kertjének egy félreeső zugában a véres fejszét is megtalálták, amelylyel a kegyetlen mézszárlást véghez vitték. Ez azután töredelmes vallomásra bírta az eddig konokul tagadó legényt is.

Az eivetemült gyilkosokat ma kísérték át a nagyvárad királyi ügyészség fogházába.

Halottrablás az ó-temetőben.

(A sírok hiénái.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Március havában, amikor nagyban folytak az ótemetőben a hullaszállítások munkálatai, lelketlen hiénák garázdálkodtak a sírokban. Egy eivetemedett cigányasszony és egy alig tíz éves fiú világos nappal, kijátszva az örök figyelmét, leszálltak a sírokba és elvittek azokból mindent, ami értékesíthető volt. És minderről az aradi rendőrség hosszú ideig nem tudott. Ott követték el a bűncselekményt a szemeláttára, és ha egy arra járó asszony véletlenül észre nem veszi a garázdálkodókat, úgy a bűnösök büntetlenül szaladhattak volna. A rendőrség el is hallgatta az esetet, nehogy kitudódjék mulasztása, amit most utólag konstatálunk.

Az eset részletei a következők:

Egy Molvác Margit nevű csontok gyűjtésével foglalkozó cigányasszony, március havában, amikor az ótemetőben a hullaszállítások folytak, nagy garázdálkodást vitt véghez a sírok közt. E célból felfogadott egy Román Illés nevű tíz éves fiút, aki lopásaiban, részint az órtalió szerepét játszotta, részint a zsákok cipelte, amelybe az az ellopott holmikat rejtették.

A cigányasszony pár napig zavartalanul folytatta lopásait. Nagy ügyességgel törte le a koporsó értékesebb alkatrészeit így a fém és réz vereteket. Az ellopott holmit elszállította egy ószereshez, aki azt potom áron megvette. Egy pár sírban a tolvaj asszony értékesebb holmokra is akadt. Így talált többek között egy antik karperecet és több drága gyűrűt is, amelyeken szintén tuladott.

Mikor már javarészt kifosztotta a sírokat, különös ötlete támadt. A hullák haját cibálta ki és összegyűjtve eladta a hajcsomókat egy horbéllynak.

A rendőrség, amely állandóan ellenőrizte a hullaszállítást, különös módon nem vette észre az asszony garázdálkodását. Végül is egy arra

járó asszony vette észre a hiénákat. Kovács Mártonné aradi lakos március vége felé kiment a temetőbe, hogy egy hozzátartozójának elszállításáról gondoskodjék. Kovácsné, miközben a temetőrő által kijelölt sirt kereste, az egyik kriptából gyanus zajt hallott. Eleinte azt hitte, hogy a hatóság emberei dolgoznak benn. Kíváncsiságból be is nézett és ekkor rettenetes látvány tárult eléje. Ott látta a cigány asszonyt a fiúval, amint egy hullának a haját kétségbeesett erővel *ki akarták szakítani*. Kovácsné egy ideig dermedten nézte őket, majd rájuk kiáltott:

— Hordják el magukat innen!

A halálrémült tolvajok erre kiugrottak a kriptából és a strokon át elmenekültek.

Kovácsné végig járta a temetőt, majd visszatért a kriptához. Itt a legnagyobb meglepetésére ismét megtalálta a tolvajokat. A hulla koponyája ekkor már egészen kopasz volt. Kovácsné erre rendőrért rohant. A tolvajok minden erejüket összeszedve menekültek. A temetőkapujánál azonban az arrajárók mindkettőt elcsípték és átadták őket az időközben odaérkezett rendőröknek.

A rendőrségről az aradi ügyészség fogházba kísérték őket, ahol most vizsgálati fogságban vannak. Az aradi törvényszék legközelebb ítélkezik a gonosztevők felett.

Hegyi Aranka nagybeteg.

(Ellentmondó hírek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 25.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A magyar színpad legbájosabb művésznője: Hegyi Aranka nagybetegesen fekszik kerepesi-úti lakásán. Tegnap délután már riasztó hírek keltek szárnyra a fővárosban. Szerencsére csak annyiban voltak tulzottak, hogy a beteg művésznő állapota tegnap délelőtt tényleg *váltságos volt és hozzátartozói a legrosszabbtól tartottak*. Házi orvosai: *Salgó Ernő dr. és Tausz Ferenc* professzor ott virrasztottak a nagybeteg ágyánál, aki a válságot szerencsésen kiállotta, úgy, hogy állapota az éj folyamán a határozott javulás felé közeledik.

Az Audran operettek bájos primadonnája az utolsó esztendőben egyre betegeskedik és ez vonta el a színpadtól, melynek minden időkből való legnagyobb művésznői közt számít. Végzetes volt két év előtt az az eset, mikor *lábát törte* és ebből származott komplikációk, meg kiújuló régi belső betegségei távol tartották a színpadtól. Hogy szerette Hegyi Aranka ezt a deszka-világot! Hányszor megesezt, hogy hozzátartozói erővel tartották vissza a föllépéstől, mely általmára lett volna. Mindig azt mondogatta:

— Az én kedves közönségem előtt ha megjelenhetek, ez az én legjobb orvoságom.

Mostani betegsége pár hét előtt döntötte ágyba és súlyos aggodalommal töltötte el hozzátartozói. Szerencsére *tul van a veszélyen*, de föllépése, orvosai véleménye szerint még hosszú idő kérdése.

Más forrásból jelentik:

A nagy művésznő, akinek nevéhez az operett aranykorának legszebb sikerei fűződnek, néhány nappal ezelőtt tüdőgyulladásban megbetegedett és most erős lázban eszméletlenül fekszik, annyira, hogy hozzátartozóinak komolyan kell aggódnok a művésznő élete miatt. Ma meglátogatta Hegyi Arankát a Várady-család és a művészi világ számos tagja, de a művésznőnek olyan erős láza volt, hogy *már senkit sem ismert fel*. Holnap a fővárosba utaznak ápolására leányai is, akik Szabadkán értesültek édes-

anyjuk megrendítő sorsáról. Hegyi Aranka különben már évek óta betegeskedett. Tavaly Póstyénben volt, hogy lábujját gyógyítsa, de az erős kúra annyira megviselte, hogy *szívuját kapott*. Betegségének híre igaz részvétet keltett a művészek és tisztelői körében és általában mindenütt, ahol Hegyi Arankának barátai vannak.

Későbbi távirat jelenti:

A beteg színésznő mai állapotában örvedetes javulásról lehetne hírt adni, ha a kezei orvosok ki nem jelentették volna, hogy a *javulás nem lehet tartós*. Hegyi annyira megviselték hat hónap óta tartó gyötrelmei, hogy szervezete nem állhat ellen a vesebajhoz és szív-táguláshoz járult tüdőgyulladásnak.

Tévesek azok a híresztelések, hogy Hegyi a legutóbbi időben szűkös anyagi viszonyok között élt. A Népszínházról havonként 300 koronát kapott és a Lipótvárosi Kaszinó páratlan áldozatkészséggel segiti hónapok óta a beteg művésznőt.

Az aradi mandátum sorsa.

Barabás Pestre költözik.

(Mezőssy Béla az előtérben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Barabás Béla budapesti mandátuma kettős veszteséget jelent Aradra nézve. Elsősorban elveszítjük Barabást, mint a város képviselőjét, másodsorban pedig a városban szállingózó hírek szerint elveszítjük, mint a város polgárát is. Amint értesülünk ugyanis, Barabás Béla dr. elköltözik Aradról s irodáját sem tartja fenn tovább.

Ama kérdés mellett, hogy vajjon milyen alaposak ezek a hírek, elsőrangú fontossággal nyomul előtérbe az a kérdés is, hogy ki lesz az aradi mandátum új birtokosa. A kombinációk valóságos serege van a levegőben: beszélnek aradi jelöltekről, *Kaas Ivor* báróról, *Komjáthy Béláról*, — ma pedig egy új név merült fel a jelöltek sorában: a *Mezőssy Béláé*. Az aradi mandátummal összefüggő legújabb hírekről a következőket jelentjük:

Barabás Béla már múlt csütörtökön kijelentette Budapesten, hogy a VII-ik kerület mandátumát tartja meg, — az aradi választók előtt azonban ez irányban még nem tett nyilatkozatot. Értesüléseink szerint Barabásnak is van jelöltje az aradi mandátumra, még pedig *Mezőssy Béla*, a tegnap kinevezett földmivelésügyi államtitkár, akinek most tudvalevőleg le kell mondenia képviselői mandátumáról s új választás alá kell vetnie magát. Barabás Béla, amint értesülünk, aradi választóihoz intézendő *nyílt leveleiben Mezőssyt fogja utódjául ajánlani* s érdekében már ma beszélt is *Károlyi Gyula* gróf főispánnal.

Hogy erről a kombinációról pontos adatok birtokába jussunk, az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma felkereste Barabás Bélát s beszélgetést folytatott vele az aradi mandátum sorsa felől.

— Hiteles-e annak a beszédnek a szövege, melyet a lapok a budapesti banketten elhangzott nyilatkozatról közöltek? — kérdezte tudósítónk.

— Akár hiteles, akár nem, *annyi bizonyos, hogy a VII-ik kerület mandátumát tartom meg*.

— *Ha költözik akkor Aradon a párt jelöltje?*

— Azt nem tudom és nem tudjuk.

— A városban, — folytatta tudósítónk, — egy érdekes kombinációról beszélnek.

— A Mezőssy jelöltségéről? — vágott közbe Barabás. Annyi alapja van a dologban, hogy beszélni fogunk e tárgyban az államtitkárral, de nem hiszem, hogy eredménnyel, mert Mezőssy aligha fogja cserbenhagyni kerületét, *Nagy-Kállót*, amely már harmadizben küldte a parlamentbe.

Barabás Béla dr. különben vasárnap a fővárosba utazik s egyelőre 10 napig marad ott. Visszatérése után pedig, — amint beavatott helyen is mondják, — *Tabakovits György dr.-ral együtt töröltetni fogja magát az aradi ügyvédi kamara tagjai közül és Budapesten jegyezteti be magát*. Ez természetesen azt jelenti, hogy Barabás *nemcsak aradi irodáját adja fel, de el is költözik Budapestre*, ahol Tabakovics Györggyel együtt nyit új irodát.

A szállongó kombinációk sorában igen érdekes, habár teljesen valószínűtlen és ellenőrizhetetlen az a hír, hogy *Károlyi Gyula gróf lemond a főispánságról* és jelöltetni fogja magát Aradon. Ebben az esetben, — amint beszélnek, — *Keresztes Gyula* kerülne a megye élére.

A sok, teljesen ellentmondó híresztelésbe pár nap múlva bizonyára világosságot fog hozni Barabás Béla lemondása. Annyi azonban már előre is egész bizonyosnak látszik, hogy Aradon aligha lesz egyhangú a választás, mert bárki is lépjen fel: ellenjelöltje feltétlenül akad a sok kombinációba hozott jelölt közül.

Botrány a turfon.

(Dulakodás a tribünökön.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

A budapesti turfon tegnap kinos botrány játszódott le a lovaregylet indolenciája és a közönséggel szemben tanúsított semmibevevő viselkedése folytán. Meglepő, hogy a botrány legzajosabb jelenetei az ötforintos helyen játszódiák le, tehát a versenyközönség legintelligensebb elemeinek körében.

A botrány oka a versenyek ötödik futásának, a Kétévesek versenyének startja volt.

A Kétévesek versenyében ugyanis hat ló állott a starter masinája elé. A hat ló közül csak kettőt fogadtak nagyobb összeggel a totalizátornél és a bookmakereknél: *Söllinger* százados Arethusa-ját és *Degenfeld* gróf Larkspur-ját. A starter abban a pillanatban indította el a lovakat, mikor Arethusa háttal fordult a gépnek s Larkspur is nagyban nyugtalankodott. A favoritok ilyképp *nem vehettek részt a futásban* s a közönség javarésze elvesztette pénzét.

Mikor a starter verseny után a harminckrajcáros helyen visszafelé hajtott, hatalmas fütytyel, zajos abcugolással fogadta a közönség. Oklók, botok fenyegették a Lovaregylet gyűlöt alkalmazottját s szitkok, gyalázó szavak röpökdték feléje.

— *Gacember! Csuló! Huzzátok ki a kocsiból!*

A forintos helyről is visszhangzott a kiáltás:

— *Üssétek agyon! Bocsületre kell tanítani a gazembert!*

Freyer starter ur azonban rendőri asszisztenciával és gunyosan mosolyogva tért vissza

az öforintos helyre. Ez a gunyos mosoly s az ügyetlen indító pökhendsége az öforintos hely előkelő közönségét is felbőszítette. Izgatottan hadonászó embercsoportok vették körül Freyert s botok emelkedtek a levegőben. E pillanatban Batthyány Elemér gróf halálsápadtan, támo-lyogva sietett le a bírói emelvényről, kedves alkalmazottjának védelmére. Ez csak olaj volt a tűzre, mert tudvalevő, hogy a Lovaregylet elnöke a starternél is népszerűlenebb a turfón. A harminckrajcáros és a forintos helyről egyre fenyegetőbben zugott a tömeg:

— Ujra kell futni a versenyt! Nem érvényes a futás! Adják vissza a pénzfunket! Abcug Batthyány! Abcug Freyer!

Batthyány gróf eleinte a harminckrajcáros hely közönségét akarta csillapítani, de aztán a tavalyi eseményeken okulva, nem kockáztatta meg a veszedelmes extenziót. Inkább a nagy tribün izgatott közönségéhez fordult és a startert mentette.

— Az urak nem értenek a dologhoz! A starter nem hibás!

— Azt nem öntől kérdezzük — kiáltották százan is. — A mi pénzünk feroz kockán, jogosan szólalunk föl.

A tömeg magatartása oly fenyegető volt, hogy a sápadtan és idegesen gesztikuláló gróft rendőrtisztek vették körül. Körülötte voltak továbbá Szápáry Pál gróf, Lickl rendőrfőparancsnok és Csekonics Gyula gróf. Nyilván attól tartottak, hogy a felbőszült tömeg inszultálja. Nagyobb baj mindazonáltal nem történt, s a kedélyek lecsillapodtak. Az ötödik verseny startjánál azonban az indító csak lovasrendőrök asszisztenciájával teljesíthette kötelességét, mert máskülönben a közönség inszultálta volna.

SPORT.

Arad — Temesvár.

— Izgalmas football match. —

Arad, május 25.

Izgalmas football-mérkőzés folyt le tegnap délután a Török Gábor-utcai sport telepen az Aradi Atlétikai Klub és a Temesvári Football Klub csapatai között. Az aradiak ismét fényes győzelmet arattak, 7 : 1 arányban megverték Temesvárt.

A helyválasztás joga Aradot illette s így a mérkőzést Temesvár kezdte. Jó darabig eredménytelenül folyik a játék, míg nem a 19. ik percbe Till, az aradiak középcsatárja lövi az első goalt s így megszerzi az aradiaknak a vezetést. Az első féldő utolsó percében a temesváriak egyik elővédje, Sörös egy hibás rugásával saját kapujukba hajítja a labdát s megszerzi Aradnak a második goalt. Első féldő 2 : 0 Arad javára. A második féldőben a temesvári csapat hevesebb tempóba kezd, az aradiak azonban vissza háritanak mindent támadást. Duffner kapus klaszikus szép védéssel, Gaál ügyes helyezkedése minduntalan éljenzésre ragadják a közönséget, míg a tizenharmadik percben Valerián védhetetlen szép lövésével megszerzi a harmadik goalt az aradiaknak. Till a harmincadik percben a negyedik, Eisenstein rá hárompercre az ötödik, majd ugyancsak ő két perc múlva a hatodik goalt szerzi meg az aradi csapatnak, míg a temesvári csapat végre a 43. ik percben Horváth csatár révén szerzi meg az első goalt, amit lelkes éljenzéssel honorált a közönség. A játék utolsó percében lövi Valerián csatár a temesváriak kapujába a hetedik goalt.

Szatmáry János bíró a közönség lelkes éljenzése közepette hirdette ki, hogy a mérkőzés győztese Arad 7 goalal 1 ellen. A mérkőzést bankett követte, melyen Szatmáry János elnök poharát a két csapat közötti barátságára emelte.

+ Aradi Atléta győzelme. Az Aradi Atlétikai Klub egyik jeles tagja szép győzelmet aratott tegnap a Budapesti (Budai) Torna Egylet tavaszi sportünnepén. A verseny legklasszikusabb száma az összetett verseny volt, hol a küzdelem Darányi Ignác földművelési miniszter érték s tiszteletdíjért folyt. A díj három győzelem elérése esetén adatik ki s míg tavaly Csorma Kálmán, a Budapesti Atlétikai Klub tagja nyerte el, a tegnapi versenyt az aradi Ziffer Sándor nyerte meg nagy fölényvel, ugyanő a magas ugrásban harmadik lett. Ziffer a rendező egylet ezüst plakettjét s nagy ezüst érmét s egy bronz érmét nyert és egy győzelemmel aspirál a Darányi-tiszteletdíjra.

Felfüggesztett érettségi az aradi gimnáziumban.

(Előre elkészített dolgozat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

A tavasz legszebb hónapja, a május, a kétségbeesett szerelmesek és az érettségiző ifjak gyászos hónapja. A nyolc évet szerencsésen átlábolt ifjak reszketve várják a biztos urat, aki nagyságos, vagy méltóságos ur, s aki legtöbbször zordon fenségbe burkolózva, jelenik meg. Mindehhez járul még, hogy az érettségi anyaga nagy és nehéz és súlyosbító körülmények nélkül is elég nagy teher az ifjuság számára.

Igy aztán nem csodálható, ha ilyenkor, május végén egymást érik az érettségivel kapcsolatos botrányok. Az aradi kir. főgimnázium is bevonult most az ilyfajta ügyekről szóló krónikába. Az intézetnek ismét kínos ügye van, olyan, a minő főnállása óta még nem történt. Csak a napokban esett meg Szegeden, hogy az állami gimnázium írásbeli érettségijét felfüggesztették s most hasonló szenzációja van az aradi főgimnáziumnak is.

Az intézetben a múlt hét óta folynak az írásbeli vizsgálatok, amelyeket a tanári karból alakított öt tagú bizottság vezet. Szerdán délelőtt Hunyady József dr., mialatt felügyeletet gyakorolt az írásbeli tételen dolgozó ifjak fölött, észrevette, hogy az egyik növendék előre elkészített dolgozatról írja a feladványt. Hunyady József dr. természetesen azonnal megszakította az írásbelit s jelentést tett Burián József igazgatónak, aki ideiglenesen, további rendelkezésig felfüggesztette az érettségi vizsgálatot, egyben tanácskozássra hívta össze az öt tagú bizottságot.

A kellemetlen ügyben Burián József elnöklete alatt tegnap tartottak konferenciát, amelyen elhatározták, hogy azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket. A vizsgálatról jegyzőkönyvet vettek föl és Nátafalussy Kornél tankerületi főigazgató utján jelentést terjesztettek föl a vallás-és közoktatásügyi miniszteriumhoz. A választ, amely az ügy fontossága érdekében soká nem késhetik, holnapra várják. Mint értesülünk, a felfüggesztésre alapul szolgáló ok oly súlyos, hogy a miniszter határozata csak kedvezőtlen lehet.

Az eset, amely az ifjuság révén került nyilvánosságra, érthetően kínos feltűnést keltett az érdekelt szülők között. Ha a miniszter elrendeli a felfüggesztést, valószínű, hogy az összes érettségizőket — több, mint harminc diákot — új írásbeli vizsgálatra fogják kötelezni, ami újabb fölösleges zaklatást jelent.

Tehát a „puska“, amely még a nürnbergi fölcsernél is jobban helyettesíti a tudományt, Aradon is érettségi botrányt idézett elő. Pedig még a legszorgalmasabb és legjelesebb diákból is, csaknem kivétel nélkül hiányzik a leketudás biztonsága és így alig van diák, aki a puskát ne használná, vagy legalább, bátorság céljából, állandóan a zsebében nem hordaná. Tudja ezt mindenki. A tanárok is. Az igazgató is. A főigazgató is. Sőt talán a kultusz-miniszter is.

Hiába van belátásuk a tanároknak és az igazgatónak, az érettségi vizsgáról való rendtartás írott szabálya köti őket a lehetetlenséghez. Hivatalból nem szabad tűrniök, hogy szótáron és logaritmus-táblán kívül egyéb segédeszközökhöz forduljon az írásbeli vizsgálaton drukkoló diák. Igazán a főügyelő tanár ügyességétől függ, ne-hogy észrevegye a föltűnő puskázást, ami, mint már mondtuk, magában véve nem baj; mert konkrét tudás nélkül ugy sem lehet semmiféle segédeszközzel sem elkészíteni a dolgozatot.

Most aztán rájöttek Aradon a puska- porra. Oriási szenzációt keltett, hogy a főgimnázium egyik abituriente az írásbeli érettségiben úgy puskázott, mint a pinty. A közönség pedig csodálkozik: nini, hát ezt is szokás?

Hihetőleg ebből az ügyből származott kavarodás hatalmas, új argumentumot ad azok kezébe, akik az érettségi lélekbutító, testgyilkoló intézménye ellen harcolnak.

Ügyvédek egymás ellen.

(Sikkasztással vádolt makói ügyvéd.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Kínos affér foglalkoztatja napok óta a makói társadalmat. Két ügyvéd áll egymással szemben kérielhetetlen ellenfelekként. Az áldatlan torzalkodás politikai okokból keletkezett és most élet-halál harccá fejlődött ki. Iritz Mór dr. súlyos vádat emelt a makói kaszinóban ellenfele, Kardos Izsó dr. ügyvéd és lapszerkesztő ellen. Azt állítja róla, hogy amikor irodájában, mint irodavezető volt alkalmazva, több sikkasztást követett el. A makói kaszinó választmánya felhívta Iritz dr.-t a feljelentésben foglaltak bizonyítására és most Makón nagy izgatottsággal várják a kínos ügy fejleményeit.

A botrány részleteiről alábbi tudósításunk szól:

A Fejérváry kormány, mint ismeretes, több társas kör és kaszinó ellen vizsgálatot indított polttizálás miatt. Így Cseresnyés János főispán indítványára a makói kaszinót is felakarta osztlatni a volt kormány és már el is rendelte a felosztatást megelőző vizsgálatot a kaszinó ellen.

Kardos Izsó dr. makói ügyvéd, a makói függetlenségi pártnak egyik szerepet vívó tagja és a Makói Újság szerkesztője ez alkalommal hevesen megtámadta lapjában Iritz Mór dr. ügyvédet, azt irván róla, hogy Iritz buzgó híve volt Cseresnyésnek s állítólag ugy nyilatkozott, hogy a kaszinó felosztatása helyes volna, mert ilyen eszközökkel törhetné meg a kormány az ellentállást.

Ebből kifolyólag heves polemia támadt Kardos Izsó dr. és Iritz Mór dr. között, amely csakhamar személyeskedéssé fajult. Iritz Mór dr. napokban feljelentést adott be Kardos Izsó dr. ellen a makói kaszinóhoz, amelyben azon indokolással, hogy az alapszabályok szerint a kaszinó tagjai csak fedhetlen jellemű emberek lehetnek, már pedig — ugymond a feljelentés —

Kardos nem fedhetlen előéletű és jellemű ember, mert töle pénzeket sikkasztott, — Kardosnak a kaszinó tagjai sorából való kigolyozását kérelmezi.

A feljelentés tárgyában ma tartott ülést az egylet választmánya. Amint értesülünk, a kaszinó választmánya a feljelentésben foglalt állítások valódiságának a bizonyítását rendelte el a felhívta dr. Iritzet bizonyítékai előterjesztésére. A kínos ügy lefolyása elé lázas érdeklődéssel tekint a makói társadalom.

A vasutasszövetség tagjai Aradon.

(Az első közgyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

A Mozdonyvezetők Országos Szövetségének mintegy ötszáz tagja, — mint megtört, — vasárnap délután érkezik Aradra. A kirándulókat az Aradi Szövetség, a város közönsége és az Asztalos Sándor asztaltársaság fogják fogadni. A város közönsége nevében. Varjassy Lajos h. polgármester mond üdvözlő beszédet.

A kirándulók a vasutnál a fogadtatásukra megjelent közönséggel, gyalogszerrel jönnek be a városba. Elszállásolásuk után a városi vendéglőben uzsonára gyűlnek össze. Délután három órakor ugyancsak a városi tava-szi ünnepély lesz, amelyen a katonai és egy cigányzenekar fogják felváltva szórakoztatni a közönséget. Este fél kilenckor hangversenyel egybekötött láncomulatság lesz a felolvasást Kaszab Géza híriapirótársunk fogja ellátni.

Hétfőn a kirándulók meglátogatják az 1848—49-es Ereklyemúzeumot, ahol a magyar-rész előadást Losonczy Zoltán muzeumi őrfogja tartani.

Délután tíz órakor a vértanúk szobrához vonulnak a kirándulók. A szobrot a szövetség nevében Komlóssy Gyula dr., a szövetség jog-ügyi titkára bessed kíséretében meg fogja köszörözni. Tizenegy órakor a várba és a vesztőhelyre megy az „Aradi Turista Egyesület” tagjainak vezetésével a társaság. A vértanúk sírjánál az emlékbeszédet Bedő Árpád dr. mondja.

Déleben egy órakor közös ebéd lesz a Tóth-féle sörcsarnokban. A kirándulók délután fél öt órakor utaznak vissza Budapestre.

A szövetség az alapszabályok értelmében minden évben más-más városban tartja közgyűlését. Az első évi közgyűlés helyéül Aradot választották, hogy egyben leróják hálájukat a tizenhárom vértanú iránt is.

Az aradi tisztviselőtelep ügye.

(Hol lesznek a házak?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Az állami tisztviselők országos egyesületének aradi köre Kosinszky Viktor elnöklété mellett ma délután öt órakor választmányi ülést tartott a főreáliskola tanácskozó termében. Az ülés tárgysorozatának legérdekesebb pontja a választmánynak a tisztviselőtelep előmunkálataira vonatkozó beszámolója volt, amely a nagyszabású terv kivételére ugyan nem folyik be döntő súlylyal, de mindamellett nagy lépéssel közelebb vitte a megvalósuláshoz. A választmány üléséről az alábbi tudósításban számolunk be:

Az ülés megnyitása után a választmány örömet fejezte ki afölött, hogy az állami tisztviselők országos egyesülete Kosinszky Viktort, az aradi kör elnökét alelnökké választotta. Azután előterjesztették az évi jelentést, amelyet némi módosítással elfogadott a választmány. A megüresedett két választmányi tagságra a kö-

vetkező egyesületi tagokat jelölték: Urhegyi Alajos, Pogo yi Nándor dr., Réthy Odön, Mikovics István, Csáklány Sándor, Barsy Aurél és Kovács István.

Ezután az elnök bejelentette, hogy az országos egyesületnek Wekerle Sándornál tett tisztelegése alkalmával a miniszterelnök megígérte, hogy a fizetési osztály első rendfokozatának már az 1906 ik évi költségvetés keretében való betöltése iránt megteszi a szükséges lépéseket. Majd Benedek Sándort, a közigazgatási bíróság másodelőnökét és Csikváry Jakót, az Allamtitztviselő Lapjának a szerkesztőjét az aradi kör dísztagjává választották meg.

Ezzel áttértek a legfontosabb ügyre, a tisztviselő telep kérdésére. A választmány erre vonatkozólag elhatározta, hogy az eddigi munkálatok eredményét a közgyűlés elé terjeszti. A jelentés szerint a bizottság két teltet talált alkalmasnak a tisztviselő telep fölépítésére: a Radnai ut végén levő, Halmay féle és a régi Guizjahr-gyárral szemben levő, Mosóczy féle teltet. A telep finanszírozására az Aradi Első Takarékpénztár tette a legelőnyösebb ajánlatot és a legtestetesebb háztípusokat Steiner József műépítész készítette. Ezzel a terv oly előrehaladott stádiumba ért, hogy csupán az építési szándékozók jegyzéke és a házépítő művetkezet formális megalakulása van hátra.

A választmányi ülésen Kosinszky Viktor elnöklété mellett a következők jelöltek meg: Schweigert Péter titkár, Babarczy József, Székely Vilmos, Tágányi Gusztáv, Szigethy Elek, Jenny István, Palotay Antal, Abaffy Gyula.

Apponyi az iparosok neveléséért

Tanítók tanfolyama Aradon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 25.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügy miniszter ma igen figyelemreméltó rendeletet bocsátott ki az iparosok neveléséről. A rendelet, amely Aradot is közelről érdekli, nemcsak szakkörökben, hanem az egész országban is helyesléssel fog találkozni. A miniszter reformintézkedései különösen gyakorlati szempontból értékesek, mert a mai lateiner-világban olyan pályákra hívja föl az érdeklődést, amely pályáktól függ első sorban az ország közgazdaságának megerősödése.

Ezért adta ki Apponyi az iparostanonciskolai tanítói tanfolyamok szerveztét és tantervét szabályozó rendeletét, amelylyel Aradon is állít tanfolyamot, és amelyben a miniszter fővárosi tudósítónk távirata szerint többek között a következőket mondja:

Nemzet- és közgazdasági érdekű jelentőségű fogva nagy súlyt helyezek az iparos nemzedék nevelésére és szakképzésének fejlesztésére. Az iparostanonc-oktatás színvonalának emelése céljából kívánok gondoskodni az iparostanonciskolai tanítók tanfolyamának szervezéséről és tantervéről, hogy a tanítóknak és a kiválóbb iparosoknak a szakoktatás igényeinek megfelelő módszeres kiképzése és sikeres közreműködése biztosítható.

Az új szervezet értelmében a miniszter Aradon, Szegeden, Győrött és Nagyszébenben már a nyár folyamán rendeztet tanfolyamot, amelyeknek költségeire és a tanfolyamot végző mintegy száz tanító segélyezésére egyelőre 25000 koronát engedélyezett.

A szervezet részleteit még nem hozták nyilvánosságra, de a tanfolyamok elhelyezéséből megállapítható, hogy egy-egy tanfolyam hallgatói több vármegye nevesebb iparosából

és tanítóiból fog kikerülni. Így az aradi tanfolyam elvégzésére előreláthatólag az aradi és aradmegyei hallgatókon kívül azokat fogják kirendelni, akik hivatva lesznek Bihar, Hunyad, Temes- és Békésmegyékben az iparostanoncoktatást ellátni és akinek képzettségétől és lelkiismeretes munkásságától függ a jövő iparosnemzedéknek tanultsága és rátermettsége.

A Szelle-csőd megszüntetése.

(A hitelezők összehívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Az immár öt éve húzódó Szelle-féle csődöt, az aradi törvényszék — mint értesülünk, — a napokban meg fogja szüntetni. A csödvagyon utolsó árverése a múlt hó 17-én folyt le, azután Keréssz Miksa dr., a csödtömeg gondnoka elkészítette a zárszámadást és ma adta azt be az aradi c. 5. bírósághoz.

Heller Mór törvényszéki bíró, a csödtömeg biztosa, ennek folytán meghívta Szelle összes hitelezőit a június elsején tartandó csödtárgyalásra, amelyen át fogják vizsgálni a tömeggondnok zárszámadását. A helybéli hitelezőket végzés útján hívta meg Heller bíró, az ismeretlen helyen tartózkodók számára pedig ma hirdetményt függesztetett ki az aradi törvényszék előcsarnokában.

Az annak idején nagy port felvert ügynek részletes tudomást ismeretesek.

Szelle József, akinek Aradon kitűnően jövedelmező irodája volt, csödbe került. A csőd országsszerte óriási feltűnést keltett, annál is inkább, mert kiderült, hogy az ügyben Kormos Adolf kuriai bíró is kompromittálva volt. Ez a Szelle kasszájában talált levelekből derült ki.

A csőd megnyitása után Szelle, aki ellen család bukás büntette miatt az aradi törvényszék megindította az eljárást, hirtelen eltűnt Aradról. Körözése nagy apparátussal indult meg, de a körözés ember olyan kitűnő rejtékhelyet talált, hogy mindmostanig nem akadtak nyomára.

Mint értesülünk, az aradi csödbíróság a csődöt, a csödvagyon elárverezése folytán, meg fogja szüntetni.

Ezzel azonban az ügy aktái nem záródtak még le. Szelle továbbra is bujdosni kénytelen, minthogy büne csak öt év malva évül el.

Öt esztendőig tehát aligha fog Szelle Aradra visszatérni. Nejjével ugyan ma is érintkezik, de a hatóságok nem tudják, hol tartózkodik. A bűnvádi következmények elévüléséig nem is fog jelentkezni a nagyszabású széihámos, akinek hollétééről csak sejtik, hogy most valahol Angliában tartózkodik.

Az aradi harisnyagyár.

(Aradiak Esterényi Államtitkárnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Annak a nagy igyekezetnek, amely az utóbbi időben a város vezetői között az aradi gyáripar fellendítése érdekében mutatkozik, mind máig semmi reális eredménye nincsen. Az idegen lapokban való ingyentelkek ígérgetés hiábavaló volt, noha a tömérdek kedvezmény ígérgetése szinte tömegesen jelentkeztek a gyár-alapítási tervek, amelyek azonban mindmáig megmaradtak terveknek. Műbörgyár, cukorgyár, pezsgőgyár, parkettgyár, műkögyár felállításáról beszéltek, de ez időszerint még egyiknek se tették le az alapkövét. Talán a parkett- és pezsgőgyárból lesz valami, ámbar egy idő óta ezekről is hallgat a krónika.

Az első életképes és erős kezekkel meg-

indított akclót az Aradon felállítandó harisnyakötőgyár tervezői kezdtek meg. Ennek a gyárnak, amint már említettük is, az lenne a célja, hogy a gyulal gyárhoz hasonlóan, de sokkal szélesebb keretben lássa el az ily nemű szükségletet s ugyanolyan alakú, mintájú és minőségű árut gyártson, mint aminővel mostanság a külföld áraszítja el Magyarországot.

A terv megvalósítása érdekében indított akcló a mai napon fontos fordulóponthoz érkezett. A részvénytársasági alapon alakítandó gyár tervezői közül ugyanis ma tisztelgett egy négytagú küldöttség *Szterényi József* kereskedelemügyi államtitkáránál, kérve őt, hogy a megindult párpártolási mozgalom során vegye pártfogásába az Aradon létesítendő gyárat is és lehetőleg biztosítson annak állami segítyt és egyéb kedvezményeket.

A küldöttség tagjai *Freud Fülöp*, *Münz Márton*, *Tolnai János dr.* és *Ehrenfeld Ignác* voltak. Az államtitkár igen szívélyesen fogadta az aradiakat s *Tolnai János dr.* szavaira a következőket válaszolta:

— A kormány, amely rendkívüli súlyt helyez a magyar ipar fellendítésére, amelytől az ország gazdasági megerősödését várja, mindig örömmel vesz pártfogásába minden érdemes vállalkozást. Az ezidőszerűtől nehéz pénzügyi helyzet ugyan nem engedi, hogy pozitív ígéretet adjak válaszként az önök kérésére, de előre is kijelenthetem, hogy amennyiben helyzetünket nem nehezítik a finansiális viszonyok s amennyiben információink is megfelelőek lesznek: a kérés mindenestire a legnagyobb mértányossággal fog a kereskedelmi kormány részéről találkozni.

A biztató felelet és a szívélyes fogadtatás után az aradiak élénk éljenzés közben távoztak a miniszteriumból. A terv, amely mindenestire a legmesszebb menő támogatást is megérdemli, most már minden valószínűség szerint rövid idő alatt testet fog ölteni.

Véres utcai harc a Reichsrath előtt.

Küzdelem a zászlóért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

Az osztrák császárvárosnak ma ismét szenzációja van. Mig szerdán a tiszavirágéletű obstrukció csupán a politikai körökben keltett nagyobb emóciót, addig a mai véres utcai harc, amely a Reichsrath ülése közben pirosra festette a parlament előtti kövezetet, az egész fővárost lázas izgalomba hozta.

A véres összeütközésről az alábbi távirati tudósítás számol be:

Ma délután a vendéglősök és kereskedők által a fogyasztási szövetkezek ellen indított mozgalom küldöttsége tízezer főnyi néptömeg kíséretében fekete-sárga zászló alatt a Reichsrath épülete elé vonult. A menet élén a keresztény-szocialista képviselők haladtak *Lueger* vezetésével. A parlament előtt rendőrök elállták a tömeg útját, hogy megakadályozzák a parlamentbe való özönlést. A tömeg és a rendőrök között dulakodás támadt, melynek során a rendőrség eldobta a fekete-sárga zászlót és visszaszorította a népet. A tömeg azonban újból áttörte a kordont és megrohanta a képviselőházat, melynek kapuit azonban az elnökség már előbb bezáratta. A tömegnek sikerült a képviselőház előtti vasrácsokat

széttörni és már az a vezedelem fenyegetett, hogy ezek és ezren behatolnak a Házba, amikor újabb erős rendőrcsapat érkezett, amely hozzálátott a tömeg szétszórásához.

Ekkor véres verekedés támadt a rendőrök és a nép között. A rendőröket ütlegették, ezek viszont kardot rántva, a tömeg közé vágtek.

Az általános dulakodás közben sikerült egy küldöttségnek bejutnia a Házba, ahonnan *Wetter* gróf elnök azt az utasítást adta a rendőrségnek, hogy adják vissza a fekete-sárga zászlót. Ennek megtörténte és *Lueger* csillapító beszéde után sikerült a tömeget eloszlatni.

A képviselőházban, ahol éppen a delegáció tagjait választották meg, az ülés befejezése előtt, *Lueger* interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, akitől sürgős orvoslást kért a rendőrség brutalitásai ellen. *Hohenlohe* miniszterelnök kijelentette, hogy azonnal vizsgálatot indít és ha lesznek, a bűnösöket szigorúan meg fogják büntetni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Képaució Aradon.

— A legújabb tárlat. —

Arad, május 25.

Az aradi felső kereskedelmi iskola nagytermében holnapután, vasárnap délelőtt nagy-növű magyar művészek munkáiból összeállított kiállítás nyílik meg. A tárlat, amelyet több fővárosi festő megbízásából *Bécey Győző* festőművész rendez, inkább aukciójellegű, de mindenestire megérdemli, hogy a kiállítandó képek értékénél fogva bővebben foglalkozzunk vele.

Az utóbbi időben hatalmas lendületet vett aradi művészi életnek és az aradi közönség műszeretetének egyik legkiválóbb tanujele, hogy az elmúlt esztendő alatt gyors egymásutánban követték egymást a tárlatok. Aradnak ez a jó híre indított arra néhány igen jövevű fővárosi művészt, hogy egy, a vidéken rendezendő képkiallítási körut első állomásaként Aradot jelöljék meg.

A kereskedelmi akadémiában már nagyban folyik a tárlat rendezése. Hogy a körülbelül 120 kép milyen művészi értéket képvisel, arra nézve elég garanciát nyújtanak a festők nevei. Szerepel közöttük a nemrég elhunyt nagy magyar mester, *Bihary Sándor*, akin kívül a következő művészek kepeit láthatják az érdeklődők: *Zombory, Jávor Pál, Nagy Zsigmond, Basch Arpad, Selányi, Márk, Bruck Miksa, Hegedűs László, Neogrady, Fényes Adolf, Zemplényi Tivadar, Keményfi Jenő, Déry Béla, Juszkó Béla, Berkes Antal, Nagy Vilmos, Faragó Géza, Boruth Andor, Eder Gyula, Markó Ernő, Greguss Imre, Badits Otó, Mihalik Dániel, Réczey Győző, Hány Gyula, Vajda Zsigmond stb.*

A tárlatot, melyre előre is felhívjuk a műpártolók figyelmét, beléptidij nélkül lehet megtekinteni vasárnap délelőttől kezdve.

* *Kornal Berta* a tulipán estélyen. A vasárnapi tulipán estély amúgy is gazdag műsora egy vezető számmal bővült ki. *Kornal Berta*, a Magyar Színház közkedvelt táncos primadonája, a rendezőség felkérésére a jótékony célra való tekintettel díjtalanul fellép az estélyen. Előadja pedig a következőket:

1. *Mimi belépője* a Mimi hercegnő operettből.
2. *Szeretném nagy lábon élni*, a Bohém-szerelm operettből.
3. *Ex-lex*, angol tánc-betét.

4. *Lotti belépője*, a Lotti ezredesi operettből.

A közönség körében az estély iránt a legnagyobb mérvű érdeklődés mutatkozik, úgy annyira, hogy *Gonda László* színházi pénztáros a jelentezőket kielégíteni már is alig képes.

Itt említjük meg azt a hírt, hogy érdekes tárgyalások folytak az aradi tulipánkert-szövetség elnöksége és a 33. gyalogezred parancsnoksága közt. Arról volt szó, hogy szombaton délután az ezred zenekarának tizenkét kürtöse által a városház toronyerkélyén *toronyzene* rendeztessék, melylyel a közönséget figyelmessé tihessék a tulipánkert ünnepélyére s a jótékonyt gyarító gyermeknapra. Az ezred parancsnoksága, mint halljuk, nem tehetett eleget a tulipán szövetség kérelmének.

Az aranykor.

(Képek a jövőből.)

Arad, május 25.

A fenséges komolyságu *Budapesti Herlap* ma a löversenyen történt botrányt tárgyalván, a következőket írja:

„A nagyközönség érdekeinek figyelembe vétele nélkül készített löverseny szabályok erőszakos alkalmazása s hogy sem egyeztethető össze az új korszak szellemével.”

Noha eddig halvány sejtelmünk sem volt, hogy az új korszak szelleme a lovakkal milyen összefüggésben van, a fentiek olvasása után nagy világosság gyult fel a szerkesztőség ősz koponyájában. Konstatáltuk, hogy az új korszak szellemével, ami sem egyeztethető össze, ami rosszas, avagy kellemetlen s ezen megalapítás nyomán összes munkatársaink ilyen értelemben írtak meg híreket, melyekből a fent közöltünk néhányat. Ime:

— *Höl vagy Andrassy?* *Margarin Rozália* aradi cselédeleány ma szerelmi bánatból marólugot ivott. A rettenetes folyadék, melynek hatása egyáltalában nem egyeztethető össze az új korszak szellemével, tönkreégette a leány torkát. Nagyon csodáljuk, hogy ilyesmi még mindig megtörténhetik s kíváncsiak vagyunk, hogy milyen intézkedéseket szándékozik a kormány e ügyben tenni?

— *Többszörös katedrán.* Ma délelőtt egyik aradi iskola tanítója a történelmet kérdezgette a negyedik osztály egyik tanulóától. Arra a kérdésre, hogy ki volt Magyarország első királya, a tanuló habozás nélkül így válaszolt:

— *Avarffi Géza*, aki megalapította Aradot.

A durvalekű tanító erre szó nélkül beszekundáztatta a diákot, miközben magából kikelet hangon ordította a remegő csecsemőre:

— Mit?! *Avarffi Géza?* Új le, számár!

A szabad véleménynyilvánítás ilyen oktatás megértését az eszevesztett tanbetyárral szemben nem hagyhatjuk szó nélkül, különösen most, az új korszak küszöbén, amely küszöbnek szelleme nem egyeztethető össze a tanító ur eljárásával. Ugyis olyan kevesen vannak közöttünk, akik *Avarffi Géza*t méltányolni tudják, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni. Es egyáltalában: *Vederemo!*

— *Botrány a kávéházban.* Kinos jelenetek voltak tanui ma délután a Honi Ipar kávéház vendégei. *Schmucigfleck* *Abra* és *Nonpluszútra* *Mór* helybeli elutaladonitási nagyiparosok ugyanis az egyik asztal mellett alsóst játszottak, száz írott pontját egy pofonba. *Schmucigfleck* az egyik játszmában felvette pirosra és tere kassza utimót mondott. *Nonpluszútra* *Mór* azonban hideg nyugalommal és négy alsóval megkontrázta a kasszát, ami ellenfelét érthetőleg felháborította.

— Es maga ezt új korszaknak nevezl? — kiáltott dühtől remegve.

— Nem. En t vannak kontrának nevezem!

— Ugy? — hörgött *Schmucigfleck*. Es maga

ezt összeegyeztethetőnek tartja az új kor szellemével? Hát maga egy közönséges fidonc! Erti? Nem is fidonc, hanem görredőny! Közönséges görredőny.

— Hah! — ugrott fel vörögve Nonplusz-utra. Nesze görredőny, te gazember!

Ezzel rettenetesen arculágtá ellenfelet, aki elszédülve bukott a földre, de hamarosan feltápáskodva a táblájára tekintett és konstata, hogy Nonplusz-utra Mórnak csak ötven pontja előnye van. Miután pedig a poton csak száz főr után volt fizetendő, higgadtan, de teljes erővel arentörülte partnerét, e kijelentéssel:

— Itt van a félpofon, ami visszajár!

Ezre nagyszabású pofozkodás következett, melynek a közbelépő rendőrség vetett véget. Mi részünkről csak azt fűzzük az esethez, hogy az új korszakban nem hittük volna, miszerint ilyen esetek is előfordulhatnak. A politikai perek törzése mellett kénytelenek leszünk ezentúl a kontrakasszák törzését is követelni.

— *Ez is purifikáció.* Amint részvétellel értesülünk, közéletünk kimagasló alakja, *Sófalyi György* múlt éjjel erőteljes hasgörcsökkel küzdött. Alig hihető, hogy ilyesmi a szövetségzett kormánypárt uralma alatt megtörténhessen. A purifikáció nem lesz teljes, amíg az új kor szelleme a szíveken kívül a hasakat is meg nem illeti s épen ezért teljes erőnkkel figyelmeztetjük a kormányt, hogy a hasgörcsöknek a közéletből való kiküszöbölése iránt sürgősen intézkedjék. Legyen az új jelszó: *Furgót és választójogot!*

— zab.

A vámkonfliktus bonyolódik.

A delegáció összeülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 25.

Hohenlohe enged, Hohenlohe nem enged. Váltakozva ez a két sztereotip jelentés jellemzi leginkább a politikai helyzetet. Ma ismét olyan hírek érkeztek, hogy az osztrák kormány a vámtarifa kérdésében nem fogadja el a Wekerle-kabinet álláspontját.

Hohenlohe mégsem enged.

Bécsből táviratozzák, hogy a N. W. T. estilapja a következőket írja az osztrák politikai helyzetről:

A választói reform kérdése és a magyar és osztrák kormányok közötti konfliktus első sorban tárgyai a politikai körök érdeklődésének. Az osztrák és magyar kormány között fölmerült konfliktus dolgában *Wekerle* Sándor miniszterelnök a legközelebbi napokban Bécsbe érkezik, hogy az osztrák kormányelnökkel meg egyezésre jusson. *Hohenlohe* herceg álláspontja, melynek a *Reichsrath*-ban is kifejezést adott, az, hogy ebben a kérdésben nem engedheti meg Magyarország egyoldalú eljárását és a kiegyezésnek még részleges revíziója is ki van zárva.

Hohenlohe osztrák miniszterelnököt, valamint *Goluchovski* gróf külügyminisztert különben a konfliktus ügyében a király ma délután két órakor hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

A delegáció ülései.

A képviselőház a jövő hét péntekén tartja meg utolsó ülését, melyen meg fogják választani a delegációt. Ezután a Ház elnapolja üléseit és pünkösd előtt nem is ül össze. Tekintettel arra, hogy a delegáció június 9-én kezdi meg üléseit, a képviselőház csak a delegáció üléseinél berekesztése után kezdi meg újból tanácskozásait.

Közdős helyzet.

Egy újságíró fölkereste ma *Bánffy* Dezső bárót, hogy megkérdezze, mi a véleménye a politikai helyzetről. *Bánffy* a következőket mondta:

— Annyira kívül állok a politikától, hogy ha lenne is véleményem a helyzetről, mint ahogy nem, azt nem tartanám időszerűnek nyilvánítani. Egy *közdős helyzet*ről különben sem lehet nyilatkozni. Ha majd a helyzet ki fog alakulni, akkor szívesen állok rendelkezésére.

Justh a Ház munkarendjéről.

Justh Gyula a képviselőház ülésrendjére vonatkozó kérdéstről ma a következőképp nyilatkozott:

— Ugy látszik, hogy a tervet is, intencióit is merőben félreértették. Arra törekszem, hogy a Ház minél többet dolgozzék és ha megint elnöke leszek és a munkarend nem változnék meg, pontban tíz órakor megnyitom az ülést. *Kényszeríteni* fogom késedelmeskedő polgártársaimat arra, hogy idejében a képviselőházban legyenek. Tervemnek nem az a pointja, hogy délután ülésezünk, hanem hogy *eleget dolgozzunk* és ha lehet, hetenként mégis csak négy napon át ülésezünk. Egyébként a mai rendet csak úgy változtathatjuk meg, ha ahhoz minden párt hozzájárul.

Tisztelgések Kossuth Ferenconél.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél ma is több küldöttség tisztelgett. Igy *Csokonya* község küldöttsége, melyet *Chernel* Gyula országgyűlési képviselő vezetett és amelynek *Kossuth* megígérte, hogy *Kossuth* Lajos és *Széchenyi* István kettős szobrának leleplezési ünnepén meg fog jelenni a községben.

A tisztelgő küldöttségek között volt a budapesti áru- és értéktőzsdé, amelynek nevében *Kronfeld* Zsigmond főrendiházi tag, a tőzsde elnöke üdvözölte *Kossuthot* hivatalba lépése alkalmából.

HIREK.

— *Moltke* a királynál. Bécsből táviratozzák: *Moltke* gróf körülbelül félóráig volt kihallgatáson öfelségénél. A kihallgatás után *Moltke* gróf *Paar* gróf főhadsegédnél és *Bolfras* tábornagynál tett látogatást.

— *A horvát bán marad.* *Pajacsevich* Tivadar gróf horvát bán — a mint a kormány felhivatalosa jelenti — beadta lemondását. Ezt azonban a király nem fogadta el s felszólította *Pejacsevich* gróftól állásának további megtartására. A bán e felszólításnak engedve, állását megtartja.

— *Wachsmann* vezérőrnagy — magyar nemes. Jeleztük, hogy a király *Wachsmann* Vilmos nyugalmazott vezérőrnagynak, az aradi cs. és kir. 38. gyalogezred volt parancsnokának, a magyar nemességet adományozta. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a legfelsőbb kéziratot, a mely szerint a király *Wachsmann* Vilmosnak és törvényes utódainak a magyar nemességet „magyar nemességi” előnévvel díjmentesen adományozta.

— *Don Carlos* veszedelemben. Bécsből jelentik: Egy kirándulás alkalmával, melyet *Don Carlos* bourbon herceg nejével motorcsónakon tett, a csónak motorja, amikor a kirándulásról visszatértek, meggyuladt. A benzín kiömlött a fedélzeten és a csónakon lévőek nagy veszedelemben jutottak. A gépész kezeln égsi sebeket

szennedett. Egy arra haladó gőzhajó nem nyújthatott segítséget, mert annyira zsufolásig volt utasokkal, hogy egy embert se lett volna képes már fedélzetére felvenni. A csónak szerencsére elérte a partot, mire a herceg személyesen odahívta a tűzoltókat, akik a tüzet eloltották és a csónakban lévőek megmenekültek.

— *Uriási tűzvész.* Zágrábból táviratozzák: Az itteni nagy gőzmalomba ma éjjel ismeretlen okból tűz támadt. Az összes liszt- és buzakészlet megsemmisült. A veszély igen nagy volt, tekintve, hogy a tűz az állami vasutak raktárainak közelében ütött ki. Az okozott kárt 3 millió koronára becsülik.

— *Az aradi üzletek nyári vasárnapja.* Az aradi kereskedők egyes szakmaiban, mint az előző években, mozgalom indult meg az iránt, hogy a nyári vasárnapokon, pünkösdőtől kezdve Szent István napjáig az üzletek ne vasárnap délelőtt tíz óráig kezdve, hanem egész napon át zárva legyenek. A mozgalom eredménnyel járt; a női divatárú üzlettulajdonosok között már létrejött az egyezmény a nyári teljes vasárnap munkaszünetre nézve. A férfidivat, díszmű- és cipőárú kereskedők között most folynak az aláírások. Ezekhez maga az *Aradi Kereskedők Köre* intézett fölívást, kifejtve, hogy a nyári teljes vasárnap munkaszünet, ha ahhoz az összes szakmabeli kereskedők hozzájárulnak, senkinek kárával nem járhat, mert legfőképpen azt eredményezheti, hogy a közönség szombat, vagy hétfőn veszi meg azt, amire szüksége van. A férfi-divatárúkereskedők között is már sok aláírás történt, a többek között ép azok részéről, akik tavaly elzárkóztak e méltánylást érdemlő mozgalom elől. Még csak néhány aláírás van hátra s remélhető, hogy az idén a férfi divatárú kereskedők nyári vasárnap munkaszünete nem fog egyesek indokolatlan csökönységén hajótörést szenvedni. Annyival inkább kívánatos ez, mert a nyári vasárnapok teljes munkaszünete a legtöbb esetben az egyetlen üdülés, a melyre a kereskedelmi alkalmazzottaknak, sőt a főnököknek is alkalma nyílik, — s mikor ez senkinek ve zteségével nem jár, nincs ok rá, hogy meg ne teremtsék.

— *A Baross-parki borozó.* Az *Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete* megvalósítja érdekes tervét s remélhető, hogy az eddig elhagyott Baross-parki kioszkban most már új élet költözik. Mint értesülünk, a Szőlősgazdák Egyesülete május hó 30-án, szerdán nyitja meg a Baross-parki kioszkot, mint borozót és állandó bor-kiállítást. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok állították ki finom fajborokat. A megnyitás programját legközelebb ismertetjük.

— *Meggyilkolt milliomas.* Nagyszőlősről jelentik: Tegnap óta a várost és vidéket nagy izgatottságban tartja egy gyilkosság. A meggyilkolt *Spitz* Mór, fegyházviselt ember volt, s ezelőtt mintegy 8 évvel hetedmagával fél milliónyi vagyont örökölt, de a perlési mániában szenvedő meggyilkolt utját állotta a hagyaték átadásának. Az eddigi nyomozás azt derítette ki, hogy a meggyilkoltat Kis-Kupányba esalták, ahol előbb megfojtották s azután a Tiszának egyik holt ágába dobták. *Spitzet* bizonyára ki is fosztották gyilkosai, mert nála rendszerint sok pénz volt, még sem találtak zsebeiben egyebet egy nagy csomó irásnál. 8 napi eltűnés után tegnap vetette ki a víz a holttestet. A nyomozás, a melyet a közönség nagy érdeklődéssel kísért, folyik. Újabb letartóztatások várhatók.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség tudomására hozni, hogy

ma, szombat este

a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara
Zellner Sándor új karmester ur ve-
zetésével a

Fehér Kereszt szálloda
téli kertjében

hangversenyt

rendez.

Kezdeté 8 órakor. — Belépő-díj 40 fillér.

1418

Kiváló tisztelettel

Braun Gusztáv.

2141—906. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város rendőr-
hatóságánál üresedésbe jött és 1400
kor. évi fizetéssel és 280 kor. évi
lakbér illetményvel javadalmazott
rendőr segédtiszt állásra pályáza-
tot hirdetek.

Az 1888 évi 1. t.-cz. 19 §-a
szerint vagy annál magasabb mi-
nősítési okmányokkal felszerelt pá-
lyázati kérvények 1906. évi június
hó 9-ik napjáig bezárólag Arad
szab. kir. város polgármesteréhez
lesznek benyújtandók.

Jogvégsztség és rendőri gya-
korlat előnyben részesül.

Arad, 1906. évi május hó 25.

Institoris,
kir. tanácsos,
polgármester.

267—1906. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi szín- és bérház épü-
letben lévő sörcsarnok és hozzá
tartozó lakásnak folyó évi novem-
ber hó 1-től való bérbeadása iránt
1906. évi május hó 28-án d. e. 10
órákor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 10150 korona évi
bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1906. évi május hó
21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Varjassy Lajos s. k
gazd. tanácsnok.

10064—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
riumnak rendelete nyomán ezennel
közhírré tesszük, hogy a cz. és kir.
közös hadseregbeli hadapród isko-
láknak mintegy 245 magyar horos
ifjak részére fentartott állami ala-
pítványai, magán alapítványi és tan-
díj fizetéses hely lesz az 1906 1907
tanév kezdetén betöltve.

Miről az érdeklődők azzal érte-
sítetnek, hogy a részletes pályá-
zati feltételek a városi katonai
ügyosztályban betekinthetők és hogy
a hadapród iskolák ismertetésére
szolgáló „Tájékoztató“ a honvédel-
mi ministerium segédhivatali fő-
igazgatójánál díjmentesen kapható.

Arad szab. kir. város tancsának
1906. évi május hó 19-én tartott
üléséből.

A városi tanács.

**Vendéglő és sörcsarnok
megnyitás!**

Van szerencsém a n. é. közöf-
ség b. tudomására hozni, hogy az
igazságügyi palotával szemben, az új
luth. bérházban egy a kor modern
igényeinek mindenben megfelelő

**sörcsarnokot
nyitottam.**

Kitünő jó magyar konyha. Na-
ponta friss csapolású kőbányai
sör, friss villásreggeli és hideg
felvágott kapható.

Tiszán kezelt italokról, vala-
mint pontos kiszolgálásról gondos-
kodva van. — A m. t. közönség
b. pártfogását kérve, maradtam ha-
zafias tisztelettel

Zámbó Samu,
vendéglős.

1277

O csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénz-
sorsjáték 18.137 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.200 korona összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezkeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1906. évi június 21-én fog megfartatni.

— Egy sorsjegyek ára 4 korona. —

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III.
ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohány-
tözsédekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben
stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyetevők részére ingyen adatkak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság

(államsorsjátéki osztálya.)

3744

**Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.**

Bővebbet a kiadóhivatalban

1441—1906. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbíróság, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy az aradi és vidéki bóraktartó
szövetkezet aradi czég és Grego-
rovits Mihály, pankoti lakos és
Steiner Adolf és Tirsa aradi czég
végrehajtónak, Ambrózy József
és neje Kovács Helena végrehajtást
szenvedő elleni 1000 és 150 kor.
és 730 korona tőkekövetelés és
járuléka iránti végrehajtási ügyé-
ben az aradi kir. törvényszék (a
világosi kir. járásbíróság) területén
lévő, Pankota községben fekvő, a
pankoti 1420 sz. jkvb. A. I. 2.
sor és 458/b. hrsz. alatt felvett
615/a. sz. ház és udvara 419 □ öl
területben az árverést 998 ko-
ronában ezennel megállapított ki-
kiáltási árban elrendelte, és hogy
a fennebb megjelölt ingatlan az
1906. évi június hó 20. napján dél
előtt 9 órákor Pankota község-
házánál megtartandó nyilvános ár-
verésen a megállapított kikiáltási
áron atól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlan becsárának 10%-át,
vagyis 99 korona 60 fillért kész-
pénzben, vagy az 1881. LX. t.-
czikk 42. §-ában jelzett árfolyam-
mal számított és az 1881. évi no-
vember hó 1-én 8333. sz. alatt
kelt igazságügyminiszteri rende-
let 8. §-ában kijelölt óvadékké-
pes értékpapirban a kiküldött
kezéhez letenni, avagy az 1881.
LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bá-
natpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabály-
szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1906. évi mar-
cius hó 15-ik napján.

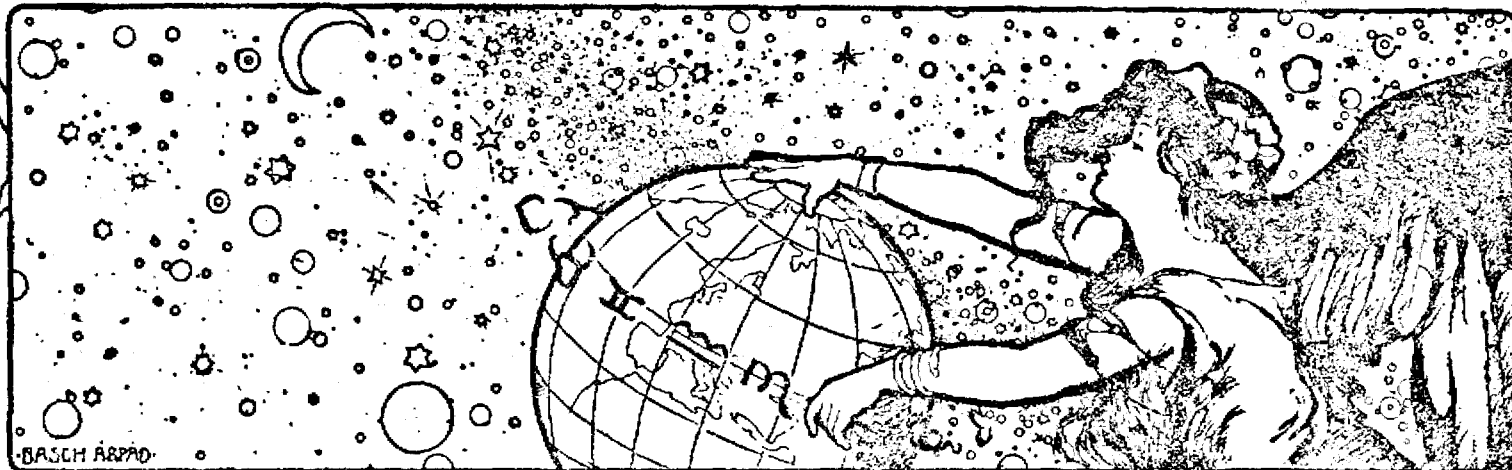
A világosi kir. járásbíróság,
mint telekkönyvi hatóság.

Povolai,
kir. bíró.

1430

Megjelent!**A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**

HARMADIK KÖTETE:

A VILÁGEGYETEM

A FÖLD ÉS A CSILLAGVILÁG FIZIKAI TŰNEMÉNYEINEK ISMERTETÉSE.

IRTÁK

CHOLNOKY JENŐ és KÖVESLIGETHY RADÓ

EGYETEMI TANÁROK.

A VILÁGEGYETEM

CIMŰ MUNKA TARTALMA:

A LEVEGŐAZ ÓCEÁNA SZÁRAZFÖLD382 szöveggéppel, 74 mű-
melléklettel és egy for-
gatható csillagtérképpel.A VÍZ KÖRŰTJATÁJKÉPEKCSILLAGÁSZAT.

A Műveltség Könyvtára kötetei félévi időközökben jelennek meg.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA EGYES KÖTE-
TEINEK ÁRA DISZES FÉLBÓRKÖTÉSBN**24 kor.**A Műveltség Könyvtára első sorozata 6 kötetből áll; a 6 kötet ára **144** korona.**A Technika Vivmányai****Az Ember****A Világegyetem**Megrendelhető minden könyv-
kereskedésben.
• Havi részletfizetésre is kapható. •**A Föld****Az Élők Világa****A Társadalom.**

KÉRJEN PROSPEKTUST BÁRMELY KÖNYVKERESKEDŐTŐL VAGY A KIADÓHIVATALTÓL:

ATHENAEUMIRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, VII. KERÜLET, KEREPESI-ÚT 54.

Az egyesült acetylen világítási r. t. Budapest délma-
gyarországi vezérképviselői.

KRISER TESTVÉREK

Telefon 765. **Temesvár, Józsefváros.** Telefon 765.

Ajánljuk pormentes, egyenletes szemnagyságu Car-
bidunkat, mely a gázt lassan fejleszti. 15° Celsiusnál és
760 mm. légnyomásnál 290—300 liter acetylengáz ny-
réséért jótállunk.

Árak: 488

1—3 mm. kor 84	} temesvári raktárunkban.
4—7 " " 88	
8—15 " " 82	
16—35 " " 81	

(darabokban)

Az 1902. évi versenyl ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi
máki ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

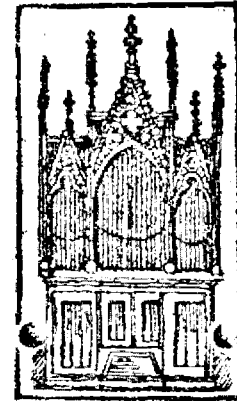
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamosüzemre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
közöltetnek.

Bővebbi felvilágosi-
tással és költségvetéssel
szívesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításon
a nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

Ma, e hó 26-án a GYERMEK-NAP

alkalmából óhajtók nagy forgalmat elérni, hogy ez által mennél nagyobb összeget
tudjak a jótékony célra átszolgálni, ez okból különös nagy alkalmi vételek kerül-
nek eladásra, többek között igen sok

mosó- és szövet maradékok fél árakban

csipkék, gallérok és nyakkendők óriási választékban, selymek, szövetek, zephyrek,
batisztok és ruhavásznak legújabb mintákban, fél keztyűk már 20 krajczártól fel-
jebb, harisnyák és mindenféle kötött áruk megbízható jó minőségekben. — Nagy súlyt
helyezek arra is, hogy lehetőleg magyar gyártmányú áruk hozassanak forgalomba
és nálam kizárólag ó-budai voilek vannak raktáron, tessék erről személyesen meg-
győződni.

1437

Hoffmann Sándor

ARAD, Színház-épület.

Üzletemet

a „Fischer Eliz“-palotába,

Sugár József angol uriszabó mellé

áthelyeztem.

Ezen áthelyezés miatt a raktáromon levő összes briliáns, ékszer, arany és ezüst, valódi I. rendű genfi férfi- és női zseb-
óráim, ezüst dísz tárgyak és éteszközeimet

mélyen leszállított, minden elfogadható árban kiárúsítom.

Tessék meggyőződni!

Kiváló tisztelettel

Weinberger Ferenc,

1083

Művészi kivitelű, ezüst „Tulipán“ jelvények.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

háztartásra,
nevelésre,
születésére,
könyvelésre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kiosztásra,
vineszre,
kerítésre,

kücsárnőre,
gazdaszonyra,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

keresni kíván

szolgát,
kocsit,
választási-
biztosítást,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

szolgát vettél vagy bérbevételei esél-
jéből keresel;

Aki

eladni kíván

szőlőt,
szőlőt,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

valamilyen állást betölteni kíván: legbizto-
sabban ér csótt, ha az

„ARADI KOZLONY”

szolgálati hirdetés
reválát használja.

Kerestetik

egy 2-3 szobás lakás, fürdőszo-
bával, esetleg kis magános ház,
lehetőleg a főter közepében. Aján-
latokat a kiadóhivatal továbbít.

Eladó

egy teljesen új 22. számú Hoerde-
féle hengershék Ozv. Karton Edé-
né vízi malmában Bokszege. Le-
velek ugyanoda intézendők. 1378

Aradon,

vagy a hegyalján egy berendezett
nyári lakás kerestetik. Ajánlatok
a kiadóhivatalhoz „Nyárilak” jelleg
alatt küldendők. 1395

Dr. Wolfner Pál

a Socializmus története füzve 2 kor-
kötve 3 kor. **INGUSZ I.**
ÉS FIA könyvkereskedésében
Telefon 517 235

9992—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
riumnak rendelete nyomán ezennel
közkhírré tesszük, hogy a cs. és kir.
közös hadseregbeli hadapród isko-
lákban az 1906—1907. tanév kez-
detén több hely fog betölteni.

A részletes felvételi feltételek
a városi katonai ügyosztályban be-
tekinthetők.

Arad szab. kir. város tanácsá-
nak 1906. évi május hó 19. én tar-
tott üléséből.

A városi tanács.

Egy a vegyeskereske-
desben tökéletesen
jártas fiatal

Segéd

azonnal

alkalmazást nyerhet.

Fizetés 30 korona teljes ellátással.

Bizonyítványokkal ellátott aján-
latok alulirothoz czimzendők:

Fischer Antal,

Apáti, u. p. Seprés.

Ötvenezer darab

különféle színes férfi és
női nap és esernyő 1 frt
10 któl kezdve eladatnak
Hegedüs Árminnál, Sza-
badság-ter 17., a 13 vér-
tanu szoborral szemben.

1356

Egy ügyes

segéd,

aki a rőföshöz is ért,

azonnal alkalmazást nyer.

Ajánlatok igényekkel együtt

Weisz Mórhoz Székudvar

küldendők.

1432

Ott egy tanoncz is felvétetik.

Raktárnok

a butorszakmában jártas, több évi
gyakorlattal, fővárosi elsőrangú
cégénél

alkalmazást talál.

Ajánlatok „Biztos jövő” jelleg
alatt Eckstein Bernát hirdetésű iro-
dájába Budapest, Mérieg utca 12.
intézendők.

3746

fiz általános megelégedés

mélyen tisztelt vevőim részéről abba a kellemes helyzetbe hozott, hogy rak-
táram megkétszereződött!

Festői képet nyújt ez a sok szép **nyári ujdonság** u. m.: Puppelin, Gre-
nadin, francia és mosó delain, elegáns ruhavásznak! Hazai gyártmányu
fehérműek! Csipkék, szalagok és mindennemű női hozzávaló cikkek

utolérhetetlenül olcsó árakban kerülnek eladásra!

És dacára a feltűnő olcsó árak, még egy 20 koronát meghaladó vásárlásnál

Dr. Barabás Béla orsz. gyűl. képv.

életnagyságu fényképét teljesen ingyen adom b. vevőimnek!

Nem tetszés esetén minden levágott árut visszaveszek! — Szolid szabott árak!

Tisztelettel

HEGEDÜS ÁRMIN

Aradon, a Szabadság-téren 17. sz. alatt, a 13 vértanu szoborral szemben.

Figyeljünk a kékre festett kirakatra!